

.....
LETO XXVI.
SEPTEMBER

1977
.....

MISLI

NAROČI IN BERI !

Pri **MISLIH** lahko naročite razne **DOKUMENTARNE KNJIGE**, ki so izšle v svobodnem svetu po revoluciji in zgovorno služijo za razumevanje najtežjih let slovenskega naroda (1941—1945). Doma te prilike nimajo niti študentje. Pa je prav, da spoznamo dobo tudi iz svobodnih virov. Vse te knjige so prispevek objektivni slovenski zgodovini, ki bo nekoč napisana brez krivljenja resnice. Le taka zgodovina more biti pot k rešitvi in nadaljnemu zdravemu življenju našega naroda. Pa tudi osebno nam ne sme biti vseeno, ali smo o dogodkih pravilno poučeni, ali pa nosimo v sebi popolnoma napačno sliko. Z njo delamo hudo krivico mnogim, ki so pravočasno spoznali komunizem in za domovino žrtvovali vse, danes pa so podlo ožigosani kot sovražniki naroda. Zelo smo ozki, če iskreno ne iščemo resnice in se ji bojimo pogledati v obraz ter jo tudi sprejeti.

Večina dokumentarnih knjig je v naši zalogi pošla in čakam novih pošiljk. Na razpolago so **TEHARJE** (izjava prič o teharskih dogodkih 1945 — cena en dolar), **REVOLUCIJA POD KRIMOM** (dogodke opisujejo pokojni izanski župnik Janez Klemenčič, Ciril Miklavc in dr. Filip Žakelj — cena \$2.50), nedavno pa je končno dospela nova pošiljka **BELE KNJIGE**. (Izdana v ZDA prikazuje razvoj 1941—1945 ter vsebuje nad 10.000 imen v tem obdobju pobitih Slovencev ter vrnjenecv iz Vetrinja). Cena knjige z dodatkom novih imen po prvi izdaji je \$6.—.

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE je došel iz Argentine. Skoraj 500 strani bogate informativne vsebine. Cena osem dolarjev brez poštnine. Pohitite!

UČBENIK SLOVENSKEGA JEZIKA (SLOVENIAN LANGUAGE MANUAL), ki ga uporabljajo za učno knjigo v viktorijskih srednjih šolah. Cena \$6.— (poština posebej).

ANGLEŠKO-SLOVENSKI in SLOVENSKO-ANGLEŠKI SLOVAR v eni knjigi. Zepna izdaja. Cena \$7.— (poština posebej).

OČE UBOGIH — Vincencij Pavelski (Življenjepismo povest o svetniku je napisal znani pisatelj Wilhelm Hünermann). Cena vezani knjigi \$3.50, nevezani \$2.50.

GLEJTE, ŽE SONCE ZAHAJA (Pisatelj Franc Sodja CM lepo osvetli starost). Cena \$2.— in \$3.— (v platno vezana).

LJUDJE IZ OLŠNICE (Prekmurske črtice Franka Bükviča) — cena \$3.00.

NAŠE ŽIVLJENJE (Vzgojna knjiga dr. Rudolfa Hanželiča) — Cena \$4.— (v platno vezana).

V ZNAMENJU ČLOVEKA (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50

STARA IN NOVA PODOBA DRUŽINE (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50.

ZAKONCA — SE POZNATA? — (Vital Vider) — cena \$1.00.

KO SE POROČATA — LJUBEZEN IN SEKS (Dr. Stefan Steiner) — cena \$1.50.

SKRIVNOST VERE — cena \$1.00.

TRPLJENJE KRISTUSOVO UTRDI ME — cena \$1.50.

V zalogi imamo tudi stenski sliki **MARIJE POMAGAJ** in pa **SVETOGORSKE MATERE BOZJE** v barvah. Cena vsake je s poštnino vred dva dolarja. Ena kot druga bi bila lep okras izseljenskega doma.

MISLI (THOUGHTS) — INFORMATIVNI MESEČNIK ZA VERSKO IN KULTURNO ŽIVLJENJE SLOVENCEV V AVSTRALIJI USTANOVLJEN LETA 1952 — Izdajajo slovenski frančiškani

Urejuje in upravlja: Fr. Basil A. Valentine, O.F.M.,
19 A'Beckett Street, KEW, Victoria, 3101 — Tel.: 86 7787

Naslov **MISLI**: P.O. Box 197, KEW, Victoria, 3101

Rokopisov ne vračamo. Dopisov brez podpisa uredništvo ne sprejema.

Letna naročnina \$4.00 se plačuje vnaprej (izven Avstralije \$6.00, letalsko s posebnim dogovorom)

Tiska: Polyprint Pty. Ltd., 7a Railway Place, Richmond, Victoria, 3121

TUDI STAROST JE LEPA

KO SEM pred enaindvajsetimi leti prišel v Avstralijo, nihče med nami ni govoril o DOMOVNIH POČITKA. Kje pa! Malo je bilo med nami ostarelih, največ ljudi srednjih let in pa mladine. Čudovitemu občutku znova pridobljene svobode se je pridružila neizmerna sila dejavnosti: pred nami se je razprostirala še dolga pot. Večina je prišla v novo deželo le s skromno prtljago: iz nič je bilo treba začeti, tako za lastni dom, kakor za organizirano skupnost. Uspeli smo v veliki meri, posamezniki kakor narodna družina. Slovenski izseljenec je tudi v Avstraliji pokazal, kaj zmore.

Leta so tekla in terjala svoj davek. Takratni novorojenčki se danes poročajo, takratni mladinci so danes že srednjih let in takratni trdoživi srednjeletniki se danes pripravljajo na zasluženi pokoj, če že niso upokojenci . . . Življenje gre pač svojo pot; nihče ga ne more ustaviti, le sprejeti ga moramo kot dejstvo in se sproti pripravljati na nove korake. Nič ne pomaga gledati samo nazaj, četudi so spomini lepi in še vedno tako sveži, da včasih vzbudijo grenkobo nad sedanostjo. Nesmisel! Vsaka doba življenja je lepa in sadonosna, če se vživimo vanjo in jo kot tako sprejmemo.

Prav za prav se imamo Bogu kaj zahvaliti. Privilegij je postati star, ko toliko mladih umira dan na dan pri prometnih nesrečah ter starosti ne bodo nikoli dočakali. In kakšna bodočnost čaka današnjo mladino, nevajeno žrtev, brez misli na jutri in dogajanja v svetu, ki v naslednjih desetletjih po vsem videzu ne bodo prinesla ravno mirnega uživanja tega, kar danes svet v naglici gradi in razvija? Vprašanje, ki mu odgovora ne vemo.

Da, tudi starost je lepa! Osrečimo jo lahko sami, osrečijo nam jo lahko mlajši, če starost prav razumejo. Skupnost ima ravno na tem polju veliko nalogo in samo Bog daj, da bi jo pravilno zagrabila ter dobro izvedla. Res je, da skupnost brez mladine ni vredna mnogo, saj nima bodočnosti; pa tudi skupnosti brez ostarelih si ne moremo predstavljati. Nekaj bi ji manjkalo, prikrajšana bi bila za marsikatero izkušnjo in pameten nasvet, saj življenje uči, da ni vse novo najboljšo in ne vse staro zanič. Spoštovanje do ostarelih, priznanje in hvaležnost za vse, kar so storili v življenju, pa obenem zavest, da jim je družba ob vsem tem dolžna napraviti večer življenja čim lepši — tudi vse to so nujne poteze značaja, ki jih dobra in pravična skupnost mora imeti. Poroštvo so srednjeletnikom, da tudi oni enkrat po dvajsetih, tridesetih letih ne bodo družbi odveč, da tudi njih enkrat čakajo prijetna starostna leta. Tako uči izkustvo — kdor tega ne zna spoštovati, tepe sebe.

L. 26 - SEPTEMBER 1977 - ŠT. 9

VSEBINA:

- Tudi starost je lepa
— Urednik — stran 257
- Nekaj misli o starosti
— Verska oddaja na 3EA — stran 258
- Oj Triglav, moj dom . . .
— Hinko — stran 259
- Moj brat osliček
— Zapuščina p. Bernarda — stran 261
- Na dedovih kolenih (pesem)
— Mirko Kunčič — stran 263
- Tudi s tem se lahko postavljamo
— Dr. Tine Debeljak — stran 264
- Radijski razgovor o šoli
— M Maurič, intervju — stran 265
- Koncert je za nami . . .
— stran 267
- Izpod sydneyjskih stolpov
— P. Lov. in P. Val — stran 268
- Izpod Triglava — stran 270
- V času obiskanja — stran 272
- P. Bazilij tipka . . . — stran 274
- Kaj pravite? Beseda, ki moti
— P. Bazilij — stran 276
- Pota božja (povest - nadaljevanje)
— Srečko Selivec — stran 278
- Kje so tiste stezice . . .
— Franc Sodja CM — stran 278
- Naše nabirke — stran 280
- V borbi z alkoholizmom
— Mirko Fluher — stran 281
- Z vseh vetrov — stran 282
- Kotiček naših malih — stran 284
- Križem avstralske Slovenije
— stran 285

PRAV vsaka doba življenja ima svojo lepoto in svoje težave. Kipeča in včasih tako brezumna mladost; srednjeletna doba dela in skrbi v svojem zanosu in moči, pa tudi napakah; in starostna doba pokoja, če jo znamo prav sprejeti in ceniti. To je doba umiritve, počitka, sproščenosti, ki jo prej ni mogoče imeti. Tudi to zadnje obdobje življenja je lahko lepo, saj je obdobje polnosti in izpolnitve. Vera nam pri tem veliko pomaga: kaže proti cilju, ne žalostnemu koncu.

Starost je naloga, zato jo je treba vdano sprejeti. Napak je, če neizogibni proces staranja samo prenašamo, kajti od tega je samo še en korak do zagrenjenosti, zapiranja vase, večnega gledanja samo v preteklost brez sprejema realne sedanosti, večni skrbni, da bi bili komu v nadleho . . .

Nikar pustiti, da bi šla stara leta žalostno mimo, ko bi bila tako lahko prijetna in sadonosna! Tudi večer, ne le sončno jutro, ima ob zlatem zatonu sonca svojo čudovito lepoto. Treba pa si je prizadevati za živahne slike z ljudmi in ohranjevati prijetne občutke, da duh še vedno zmaguje, četudi telesne moči pojemajo.

Starost daje človeku tudi edinstveno priložnost, da se more globlje ustaviti ob smislu trpljenja. To trpljenje je zorenje. Nujnost je v vsakem življenju, a pri mlajših ne pride tako do izraza. Ko se prikaže v večerni luči, je tako sadonosno za ostarele in za vse okrog njih, če ga eni in drugi pravilno razumejo.

Naša skupnost ne sme nikoli pozabiti, da starost prinaša velike obveznosti srednjemu in mlajšemu rodu. Pogosto je prav tu krivda za osamljenost in zagrenjenost ostarelih, ki jih skupnost — včasih celo najbližji — noče sprejeti takšne kot so. Razumevanje in dobrota, pa zavest, da bomo enkrat sami stari — če nam bo dano — sta čudovit most. Le s tem bo večerna zarja dobila poseben sijaj — osrečiti druge pa se pravi osrečiti sebe. Solza ob pogrebu ne osreči več, ampak skeli . . .

Nekje sem bral tale izrek Heinza Wolterecka:

Starost je usoda in cilj nas vseh. Je velika in v bistvu vendar lepa naloga. Če jo prav rešimo, se sproste najplemenitejše vrednote v človeku.

Lepe misli veljajo enako za ostarele kot za vse ostale, ki naj starost spoštujejo ter ji posvečajo pozornost. Pa tudi mlajši in doraščajoči med nami naj čutijo, da so ostareli pravtako del nas vseh kot oni. Razlika je v tem, da morajo mladinci šele z dejanji pokazati, kaj zmorejo doprinesti skupnosti, ostareli pa so že storili svoje. Prav zato zaslužijo priznanje in hvaležno roko v pomoč.

Morda je bil slučaj, da posvečajo naša verska središča v avgustu nekako posebno pozornost mladincem. Svoj vseavstralski koncert imajo, kjer se srečajo in pomerijo. Ideja tega vsakoletnega srečanja pa je vse globlja in čas bo pokazal njen vpliv na skupnost. Sledeči mesec — september — pa naj bi nam dal z lanskim začetkom DNEVA OSTARELIH posebno misel na ostarele rojake med nami. In zlasti mladina naj pri tem sodeluje: dopolni naj avgustovo zavest lastne vrednosti v skupnosti s septembrsko mislijo o vrednosti ostarelih. Naj ostarele razveseli s pozornostjo, doprinese zanje svojo žrtev z nabiranjem v sklad DOMA POČITKA in s hojo — ali moremo najti lepši način vzgoje? S sodelovanjem staršev in vse naše srednje generacije bo tako doraščal med nami novi rod, ki bo ostarelim v tolažbo, da se v življenju niso trudili zaman.

Urednik

Dober večer, starost!
To je prvo:
sprejeti jo moramo
kot božji dar
in najti v njej
dobroto in lepoto . . .

Oj Triglav, moj dom . . .

TRIGLAV! Kdo ne izgovori s ponosom ime tega našega očaka, ki se tako mogočno dviga nad skalnatim morjem naših planin? Vse več nam pomeni kot zgolj kamnita gmota: ob njem se znova in znova vžiga naše slovenstvo, pa naj bomo doma ali pa hodimo po Sloveniji širnega sveta.

Nikdar mi ni bilo dano stopiti na njegov vrh. Pred pričetkom zadnje vojne sem bil premlad. Ob raznih izletih sem se samo približal njegovemu vznožju in ga od tam občudoval s pogledom navzgor. Upal sem, da ga bom zavzel v kasnejših dijaških letih. A prišla so leta vojne in revolucije, usodni konec pa me je pognal preko meje ter dalje po svetu.

Ko sem se kot begunec v Avstriji povzpел na vrhove Visokih Tur, sem vselej s hrepenenjem v srcu čakal, da so se razblinile megle in se mi je prikazal Triglavov vrh. Pa tudi z dolomitskih vrhov Severne Italije sem se tako zelo rad oziral po njem. Mogočno me je pozdravljaj med čudovito vrsto nižjih vrhov, jaz pa sem pošiljal svoje pozdrave njemu in izgubljenemu rajju pod njim, ki ga kličem za domovino. Čudni in nepopisni občutki, ki jih pozna samo brezdomec. Še so bili polni upanja na vrnitev domov in med svoje. Zdaj teh občutkov ni več: v srcu nosim Triglav in ves raj pod njim. Viharji domotožja so se umirili, četudi je tisto upanje ostalo. Danes brli mirno kot drobna lučka, ki ne bo nikoli ugasnila, ker je polna ljubezni. Leta teko: modra pa bo čas le prinesel ono veliko izpolnitev . . . Tedaj bom lezel na Triglav, pa četudi po štirih in četudi bi prinesel domov deset križev let na svojih ramah . . .

Te misli so me prevzemale tako mimogrede, ko sem nedavno bral nekaj skromnih zapiskov o našem Triglavu. Morda bodo zanimali tudi ostale brave. Posebno letos, ko smo se spomnili obletnice smrti župnika Aljaža, ki je za vse nas odkupil vrh, postal na jezo nemčurjev njegov lastnik in na njem postavil svoj znameniti Aljažev stolp. Važen korak v zgodovini Triglava, tega našega simbola slovenstva, pa seveda ne prvi in ne zadnji.

V zapiskih sem bral, da je najstarejši dokument, v katerem je omenjeno ime našega gorskega očaka, belopeški mejni zapis iz leta 1573. Takrat so zapisali "Terglau". V knjigi "Ilirske province in njeni prebivalci", ki je izšla leta 1812, pa je že zapisano pravilno: "Najvišji vrh ilirskih gora je Triglav."

Morda vas zanima, kdaj je bil naš oče prvič premagan in kdo se je na Triglav prvi povzpел. Bilo je leta 1778 — prihodnje leto bomo obhajali dvestoletnico tega pomembnega dogodka. A že leto poprej je bil storjen prvi znani poskus priti na vrh, ki pa se je izjalovil.

Baltazar Hacquet, znani prirodoslovec in raziskovalec tistega časa, je gradivo za svoja znanstvena dela

zbral tudi po naši Gorenjski. Zlasti okolica Triglava, na katerega do takrat še ni stopila človeška noga, ga je močno zanimala. Bogata planinska flora, nedotaknjeni gozdovi, divjačina — čudoviti svet naravnih lepot, skrivnostna knjiga, ki je skrivala toliko zanimivosti. Pa seveda še nikjer — razen do planšarskih koč — izpeljanih potov, kaj šele markiranih in zavarovanih steza v skalne višine. Še na marsikateri drugi vrh ni bilo lahko priti, Triglav pa je stal ponosno kot nepremagljivi oče. Prav zato je zvalil Hacqueta, da je začel načrtovati prvi in kaj tvegani vzpon nanj. Baron Žiga Zois mu je priporočil spremljevalce in v avgustu 1777 je skupina poskusila naskočiti vrh. Niso uspeli. Vreme se je obrnilo in poraženi so morali odnehati. Poskušali so že naslednji dan z druge strani, pa tudi tokrat jim je vreme prekrižalo račune.

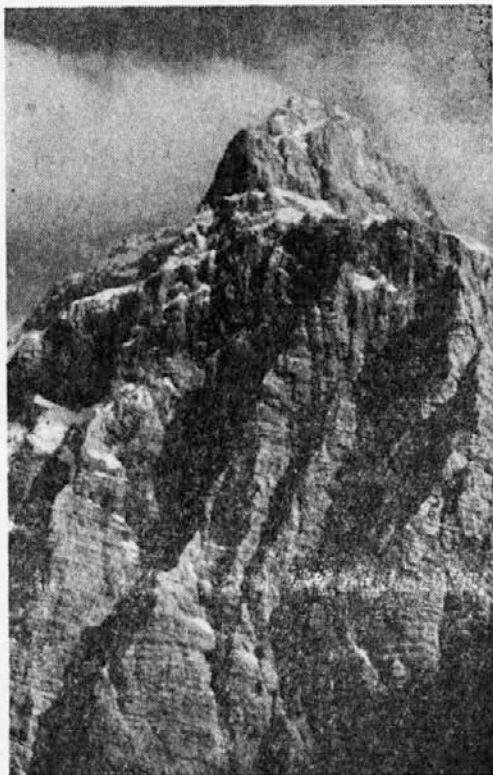
A poskus ni bil zaman: zbudil je tekmovalce in nedostopni Triglav je bil uspešno zavzet leto kasneje, **26. avgusta 1778**. Zmagovalci **Lorenz Willomitzer, Štefan Rožič, Matevž Kos in Luka Korošec** so na vrhu ponosno vklesali v živo skalo začetnice svojih imen. Ko je naslednje leto končno le uspelo priti na vrh tudi Baltazarju Hacquetu, je te začetnice našel in potrdil prvenstveni vzpon. On je zmeril tudi Triglavovo višino. Da mu je bil naš oče s svojim čudovitim razgledom vseč, dokazuje dejstvo, da je leta 1782 še enkrat splezal nanj.

Koliko vzponov je sledilo prvim trem, ki so gotovo dali korajžo tudi drugim ljubiteljem narave in planinskih nevarnosti, ne vem povedati. Vsekakor v Dr. Kugyjevi knjigi "Pet stoletij Triglava" med drugimi zanimivostmi beremo tudi o nočnem vzponu na Triglav, ki je sledil kmalu po prvih uspehih. Takole beremo:

"Lovec Primož N. je stavil, da se bo povzpел na vrh Triglava ponoči in da bo tam zanetil ogenj z otopom slame in z lubjem, ki ga bo vzel s seboj. Stav je dobil 28. avgusta 1792. V Bistrici so vsi fužinarji videli ognjeno znamenje na vrhu Triglava in kako si je lovec svetil, ko je sestopal po strmi steni nazdol. O tem so mu tudi napisali potrdilo. Ta drzni hribolazec se je pozneje na nekem manj nevarnem kraju nesrečno ubil . . ."

Kaj preveč hribolazcev vrh Triglava v preteklem stoletju verjetno ni videl. Nedavno sem bral, da štejejo med prve Slovence, ki so se povzpeli na Triglav, tudi duhovnika Karla Žerovica in Jakoba Dežmana. Uspešno turo sta napravila leta 1824. V splošnem pa so se celo Gorenjci smejali vsem, ki so lezli po skalah. Najbrž je takrat nastal še danes znani rek:

**Gora ni nora:
tisti je nor,
ki gre gor!**

. . . kako si krasan!

Kako me izvabljaš iz nizkih ravan

v poletni vročini na strme vrhe,

da tam se spočije v samotni srce,

kjer potok izvira v skalovju hladan:

Oj Triglav, moj dom, kako si krasan!

Z ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva (1893) in s podvigi "triglavskega župnika" Jakoba Aljaža je očak Triglav videl več in več obiskovalcev, v teku desetletij pa tudi zahteval svoje žrtve, ki so v skalah našle nasrečno smrt. Večje število nesreč moremo pripisati dviganju števila planincev, ne poti na Triglav, ki je postajala lažja in lažja ter bolje zavarovana. Triglav je postal dostopen tudi starejšim, ne le mladim in drznim plezalcem.

Pred vojno je bil v Ljubljani znan upokojeni poštni ravnatelj Vidmar. Do pozne starosti jo je vsako leto enkrat mahnil peš iz Ljubljane na Triglav in nazaj, le zadnja leta življenja se je vozil z vlakom do Mojstrane kakor drugi turisti. Še kot devetdesetletnik se našega očaka Triglava ni ustrašil.

Pokojni pisatelj Janez Jalen, sam vnet gornik, mi je svoj čas še kot študentu pravil, da je v Aljaževi koči srečal Angležinjo. Pohvalila se je, da se je pravkar vrnila s Triglava. "Imam še mlado srce . . ." je samozavestno povedala, gorenjski očanec, ki je sedel v kotu, pa je pridal svojo pripombo: ". . . v starem košu!" Turistinja je imela že osemdeset let. Pri samohvali ni odkrila, da je najela za vzpon štiri gorske vodnike. Dva sta jo vlekla, dva porivala. Prišla je pa le na vrh in se zdrava vrnila.

Profesor Janko Mlakar, ki je napisal "Trebušnika" ter tako prijetno opisal njegovo pot na Triglav, je vedel še več zgodb. Trosil jih je iz svojega širokega planinske-

ga rokava občinstvu pri zanimivih skioptičnih predavanjih, da smo se večasih držali za trebuhe. Bog vedi, kolikokrat je bil na Triglavu — "za spremembo in oddih", kakor je rekel v šali. Bil je res vaje še višjih in nevarnejših evropskih vrhov, saj je prav vse oblezel brez hujših nezdod. Končno pa je menda sredi Ljubljane padel in si zlomil nogo v kolku, kar ga je spravilo na smrtno posteljo . . .

Zelo verjetno je bil eden najpogostejših obiskovalcev Aljaževega stolpa pokojni frančiškanski pater Janez Žurga, profesor-asistent ljubljanske univerze za geologijo in petrologijo, znanstvenik svoje stroke, po končani revoluciji leta 1945 na ukaz "višjih" predčasno upokojen, ker "ni bilo v liniji" imeti med univerzitetnimi profesorji duhovnika. Kot dečko sem bil na Viču njegov ministrant. Za eno predvojnih let vem, da je bil mož kar šestintridesetkrat na Triglavu. Priznan je bil kot odličen gorski vodnik, ki je mnogo skupin tujih turistov pripeljal na vrh Triglava. Poznal je vsako skalo, vedel za sleherno nevarno stopinjo. Gorenjci so se mu po smejali in ga imeli za "prismojenega profesorja", ker je vedno prinesel poln nahrbtnik kamnov nazaj v planinsko kočjo in se z njimi potem mučil domov v Ljubljano. Seveda ni vse kamne nabral na Triglavu, sicer bi bilo danes našega očaka najbrž kar za precej metrov manj . . .

Žal je že gornik Aljaž tožil, da so minili lepi stari časi, ko so na Triglav hodili samo vneti in pošteni pla-

ninci. Ti so ljubili slovenske gore in nanje jih je privabljal lepota narave, čudoviti razgled. Ni jim prišlo niti na misel, da bi na primer ukradli samovar v Aljaževem stolpu, ki je služil vsem. Pa tudi ne, da bi iz same objestnosti delali kakršno koli škodo, ali pa metali odpadke na vse strani. A čas je prinesel svoje in če bi Aljažev stolp znal govoriti, bi marsikaj izdal. Najbrž pa župnik Aljaž niti verjel ne bi, če bi mu povedali, da bo nekaj desetletij po njegovi smrti iz triglavskega stolpa izginila celo knjiga s podpisami turistov in triglavski pečat. O tem smo brali pred komaj par leti. Žalosten znak, da je plemenitega duha turizma tudi po naših planinah vedno manj, vedno več pa duha huliganstva, ki ne čuti niti do Triglava nikaškega spoštovanja. Pritožbe pravih planincev nad obnašanjem "turistov nove dobe" so v ljubljanskih dnevnikih kaj pogoste . . .

Pa vse to zadnje le mimogrede in prav zato, da bo naša zdomska ljubezen do očaka Triglava tem večja. Za nas še vedno predstavlja slovenstvo, ki nas spremlja zvesto po svetu. Z domovino nosimo v svojih srcih tudi Triglav, to "nemo pričo slovenske zgodovine, njenih najlepših zmag in najhujših porazov, tujih okupacij in domačih tiranij, simbol nezlomljive volje in odločnosti slovenskega naroda po svobodi in suverenosti skozi petnajst stoletij njegove zgodovine", kakor je zapisal Planinko v našem kanadskem tisku. Nekaj podobnega zveni tudi iz deklamacije, ki jo je povedalo slovensko dekle pred skoraj tremi leti, ob priliki dvajsetletnice melbournskega Slovenskega društva. Takrat je bil na gričku v Elthamu blagoslovljen kamen z vrha

Triglava: iz častnega mesta ob vhodu v Dom nas bo vse že pri vstopu spominjal, kdo smo, odkod in kaj iščemo v Avstraliji. Morda pesem kot taka nima vrednosti (vsaj društvenemu "Vestniku" se takrat ni zdelo, da bi jo objavil), je pač priložnostna. Pove pa le zgovorno, kaj ob Triglavu, temu simbolu slovenstva, čuti avstralski Slovenec. Takole se glasi:

**Ta kamen je z mogočnega Triglava.
Tisočletja je gledal po zemlji slovenski:
je videl lepote
in zri grozote,
je gledal povest, ki se odigrava
in narode večje kot naš uničuje . . .
Zdaj čaka med nami, ki šli smo na tuje,
da vzdani bo v steno SLOVENSKEGA DOMA —
v dokaz, da je NAŠ DOM,
da grič je SLOVENSKI,
da tak bo ostal in k njemu vsak roma
z zanosom v srcu, pripravljenih rok.
Ponosno vihra naj slovenska zastava,
pozdravlja veselo jo kamen s Triglava
— v svobodi nam sveti zvezd južnih obok.**

**Dve desetletji naporov in dela
naj Bog blagoslovi
in v zarji novi
nas strne v družino, ki vse bo objela,
ki narodu svojemu vedno bo vdana,
ki Bogu bo hvalnico svojo zapeala . . .
Vsa naša ljubezen v tej pesmi je zbrana.**

HINKO

Moj brat osliček

Takole nekako je opisoval in razmišljal ameriški očka John O'Connor. Njegovo opisovanje je preiskreno in tako življenjsko, da ga nisem mogel samo prebrati: priredil sem ga za naše slovenske družine — zlasti očke . . .

OBIČAJNI družinski oče sem, malo se pa le razlikujem od mnogih: kar na lepem me je prijelo, da se moram potruditi za bolj krščansko življenje v družini.

Bila je sobota in imel sem seveda prost dan. Zakaj bi ne šel k maši, sem si rekel. Enkrat, za spremembo, tudi v tednu. Pa če že grem — čemu bi šel sam?

Stopil sem v sobo, kjer je trdno spala moja

najstarejša hčerka Klara. Krepko je še vlekla dreto. Potresel sem jo za rame in povedal željo: vstane naj, bova šla k maši.

"Danes pa že ne, očka . . ." je rekla napol v spanju in se okrenila proti steni.

Tako sem doživel prvi poraz. Ustavil me je, da bi poskušal pri mlajših.

Prišlo mi je na misel, da bi bilo treba razglasiti posebno nagrado za tako izredno pot v

cerkev. Pri zajtrku sem namignil, da bo naslednjo soboto na mizi prikupen priboljšek za vse, ki pojdejo z menoj k maši.

"Nič podkupovanja!" me je ustavila žena. Umolknil sem, ko pa sva bila sama, me je poučila: "Prepričaj jih najprej s toplo očetovsko besedo — ti pa kar na vsem lepem planeš s tako idejo! In če bo kdo šel, naj gre zaradi maše same, ne zaradi kakšnih tvojih posebnih obljub . . ."

Ta drugi poraz mi je dal misliti. Vsekakor je bil vreden poskusa ženinega pouka. Tako sem naslednji četrtek sprožil pri večerji: "Sobotna maša je jako lepa reč — pa še prva sobota v mesecu bo . . ." Zatikalo se mi je — kar nisem vedel dalje, sprožil pa sem zanimiv pogovor.

"Očka je postal pobožen," je Klara svetlo pogledala vame.

"To pa že ne!" je hitro bleknila mlajša.

"Kaj misliš s tem reči?" jo je začudeno vprašala žena.

"Sestra v šoli je tako ocenila," je bila Te-reza na moč odkrita.

"Kaj je rekla sestra učiteljica?" je silila žena.

"Vprašala nas je, če doma zvečer molimo. Pa so nekateri otroci povedali, da njihovi starši ne znajo nobene molitve."

Jed se m̄ je ustavila in nož ter vilice sem položil na krožnik.

"In kaj si ti sestri odgovorila?"

"Sem rekla, da naš očka vsak večer zvesto bere svoj časopis in da je mama preveč zaposlena s pospravljanjem v kuhinji . . ."

Tako se je končal moj tretji poraz. In začel sem sam pri sebi temeljito premišljevat. Ugotovil sem eno: Če hočeš uvesti več krščanskega duha v svojo družino, pa ne veš, kako bi začel, vprašaj svoje otroke! Včasih še vprašati ni treba: povedali ti bodo sami od sebe — a šele potem, ko so prej povedali sestri v šoli . . .

Nato sem ugotovil še tole resnico: Nikakor nisem tak odličen katoliški oče kot sem dolgo mislil, da sem. Zdaj, ko mi otroci odraščajo, lahko kar na njih opazujem, kaj je napak na meni. Saj ne bom trdil, da je kaj močno resnega. Pa vendar . . . Neke vrste poganstva se je zajedlo vame. Kar takole mimogrede, v teku let, da sam nisem vedel kdaj. Postal sem ohlapen očka, ki

mu naj vse služi. Pestovati in razvajati sem začel sebe, svoje že nekoliko okroglo telo. Kdo je že bil tisti svetnik, ki je rekel telesu "brat osliček"? Menda sveti Frančišek. Naj že bo ta ali oni — zadel je kar dobro. Pestovati tega svojega oslička je gotovo velika skušnjava za človeka, ki je blizu svojih petdesetih let in ima okoli sebe — četo podložnikov in podložnic . . .

Rad dobim kaj dobrega na mizo in zato imam ženko. Ve, da tega ne sme prezreti. Žena tudi ve, in otroci vedo, da moram imeti vsako noč svojih osem ali devet ur nemotenega spanja, tu pa tam kako urico tudi podnevi. Navadil sem vse v hiši, da je takrat pod našo streho popoln mir. Pa ne samo to: otroci morajo ubogati — to je božja postava! — zakaj bi torej svoje ubogljivosti ne postavili v službo mojega brata oslička? Res se je včasih kdo temu uprl, pa ker nisem nič popuščal, sem uspel do popolnosti. Samo s prsti počim, pa imam pred seboj copate. Mignem z glavo, pa dobim v roke časopis. Zakašljam, pa stoji pred menoj pepelnik. Zažvižgam, pa je na poti iz kuhinje skodelica kave. Naslov pokažem v oglasu, pa mi že dobra hčerka hiti kupovat najnovejšo knjigo, ki jo priporoča časopis. Z enim stavkom: Daj mi to, daj mi ono! Brez ugovora, kajpak! Pa mir, mir, mir! Saj mi ni treba niti reči; samo z očmi pokažem, kaj mi ni prav. Sto stvari — brez konca! O, moji otroci znajo ubogati! Po božji postavi, ki jim jo razlagajo v farni šoli.

Hm! Kaj ni božja postava tudi — zame? In moja — biti bi morala v soglasju z božjo . . .

Počasi, počasi sem le dognal v sebi, da takole spetovano krščansko življenje prav za prav ni kar nič preveč krščansko. Sila poganske primese je v takem življenju, sem ugotovil. Vse je usmerjeno samo v to, da je moj bratec osel postrežen — za druge mi ni preveč mar. Pri vsem tem pa sem eden tistih, ki zna pri kakem sestanku — recimo: farnega društva Najsvetejšega Imena — tako čudovito lepo govoriti o vlogi katoliškega laika. Formacija katoliškega značaja — hm! Do danes mi ni prišlo na misel, da je treba začeti pri sebi in da sem še daleč daleč od tega. Zdaj mi je jasno, da je lastno duhovno življenje domala zastalo. Osvojiti si nebeško kraljestvo — da, če bi ne imel s seboj tega brata

oslička! Ta mi veže roke s precej debelo vrvjo.

Tipal sem za dokazom in obenem začetkom mojega poboljšanja. Tale primer mi je stopil pred oči:

Leta in leta sem se zbujal ob jutrih, se vedno v postelji enako obrnil na levo, odgrnil odejo in segel po cigareti. Vstati in istočasno seči po cigareti je redno pomenilo eno in isto. Gorje, če bi se zgodilo, da ni na nočni omarici cigarete! Ne bi bilo vredno začeti novega dne . . .

Kaj, ko bi kar s tem začel? Očenaš ali vsaj križ namesto prve cigarete? O, bila bi brez dvoma velika zmaga — če bi le brata osla res mogoč že takole ob prvem koraku pustiti na cedilu . . .

Naj zapišem, da sem si rekel: To bom storil, pa naj me stane, kar hoče! Jutri začnem, navsezgodaj! — — —

Ker pišem te vrstice danes, ne morem vedeti, kako bo uspela uresničitev sklepa. Eno pa vem — zdaj, ko sem tako brez ovinkov in olepševalnih očal pogledal vase, za gotovo vem! Če bom s tem uspel, se mi bo posrečilo izvesti tudi

druge reforme v mojem — in v moje družine — krščanskem življenju. Če bo tu zmaga, bo tudi vse drugo ob tla! Ob tla tudi poskus, da reformiram otroke ne da bi prej sebe. Šaj ne bom imel za to niti poguma. Otroci imajo čudno lisičjo naravo. Takrat, ko najmanj misliš, da uganjaš hinavščino, ti pridejo z odgovori, ki se sicer drugače glase, pomenijo pa eno:

Fa — ri — zej! . . .

Torej, moj brat osliček, jutri zjutraj začneval! Ali si pripravljen? Oh, rajši ne vprašaj, kako je meni pri srcu . . .

Pa še vam, ki boste to brali, eno besedo — preden pride jutrišnji dan! Ni čne dvomim, da me imate za smešnega očka. Šaj tak menda tudi sem. Seveda, vi imate morda vse kaj boljšega na sporedu za pospeševanje svojega krščanstva. Blagor vam, če je tako — prav nič vam ne zavidam! V sebi pa sem prepričan, da vas bom prav hitro dohitel, če se bova le jutri zjutraj z bratom osličkom — sporazumela . . .

Iz zapuščine P. BERNARDA

NA DEDOVIH KOLENIH

Kam pa, kam, Polončica,
danes na konjiču?
Tja čez morje, tja čez plan
v našo vas na griču!

Tam je domek tvoj in moj,
tam si se rodila,
tam je prve pesmice
mati te učila.

Kam pa potlej? Na Triglav?
Tja konjič ne more;
zvabil bi ga gorski škrat
v svoje črne dvore.

Na otoček v jezeru
tudi ne pozabi.
Milo, milo klenka zvon
in domov nas vabi.

Kam pa še? Na božjo pot
k Materi premili.
Skleni prste, prosí jo,
naj se nas usmili.

Dalje, dalje, hop, konjič,
tja v Ljubljano belo.
Hej, kako bi v njej srce
spet se nam ogrelo!

Videla, Polončica,
vso si domovino.
Kam pa na konjičku zdaj?
Ah, nazaj v tujino . . .

(Iz zbirke "Pesmi o dedu", Argentina)
MIRKO KUNČIČ

TUDI S TEM SE LAHKO POSTAVLJAMO

Ecce bi deat nas neze
grefit tevetkigemube
firi ffarofit neprigem
loeki nikoligese per
fali neimugi niflana
teletemoki nuuvog

Atanem lach mirzeih
del Efesunt dela foto
nna Efetrebu tuorim
bratra odevuetam Efe
taturia Eferefcbai Efeputi
ugongenige Efepoti Cboi

Slika predstavlja začetek najstarejšega slovenskega zapisa, članek pa je iz slovenskega tiska v Argentini in tudi za nas kaj zanimiv.

V SPANSKI publicistiki — in kasteljanski sploh — se letos omenja poseben kulturni jubilej, namreč tisočletnica prvega zapisa kasteljanske besede, ki stopa namesto tedaj edinega literarnega jezika — latinščine. Leta 977 je namreč v samostanu San Millan de la Cogolla skromen menih pri prepisovanju neke latinske molitve sv. Avguština nenadoma "v navalu iskrenosti in utrujenosti nad tekstom mrtvega jezika, ki ga je slabo razumel" — kot je zapisala La Prensa — "napisal 43 besed v navadnem ljudskem jeziku", med njimi tudi opravičilo in prošnjo: "Dovoli mi, Gospod, napraviti to uslugo . . ." To so bile prve besede, znane literarnim zgodovinarjem, ki so bile napisane v Španiji v dozdej vulgarnem, preziranem, neplemenitem žargonu, ki pa se je odslej naprej imenoval "kasteljanščina". Ta je postala zlata posoda takšnih duhovnih stvaritev, kot je bil kmalu nato Cid Campeador, pa zlati vek kasteljanske književnosti s Cervantesom, Lope de Vega, Calderonom . . . pa sv. Terezijo Veliko, sv. Janezom od Križa in sestro Juano . . . pa z vsemi klasiki starega in novega sveta, kamor se je po Kolumbovi poti leta 1492 razširila — sedaj že zlahka — govornica, ki jo danes govori in piše 300 milijonov prebivavcev na zemlji.

O, bogato poplačana usluga, ki jo je storil z gosjim peresom pišoči, latinščine naveličani in slabo govoreči menih leta 977. Danes gre glas o njem po vsem svetu in vsi etnični kasteljanci so danes ponosni na svojih težkih, plodnih tisoč let.

In mi Slovenci ob tem jubileju? Na kakšne misli nas navaja?

Ali nismo že pred nekaj leti doživeli tisočletnice naše prve zapisane slovenske besede v Brižinskih spomenikih? Dva skromna spovedna obrazca pa začetek predspovedne pridige. Nič več, pa so ti orumeneli pergamenti več vredni kot kamniti spomenik! Znanstveniki postavljajo njihov zapis v leto 973 in morda par desetletij za tem (napisani so namreč od različnih rok in v različnih časih). Če nismo prehiteli "odkritja" kasteljanščine, smo zapisali slovenščino vsaj v istem času in s še pomembnejšimi besedami: "Odpovem se hudobnemu duhu . . ." Bo za to naš ponos manjši? Toliko večji, kolikor manjše je naše število — dva milijona proti tristo milijonom?

In kaj vidimo v teh naših dokumentih, ki jih je odkril Kopitar leta 1803?

So to prvi zapis slovanske besede sploh v latinici, pisavi karolinške zahodne Evrope. Na zunaj, dokument naše privezanosti na evropsko kulturo. So dokument jezika, ki iz praslovanske skupnosti prehaja v oblikoslojve novega slovenskega narodnega jezika. Slovenskega, kot kasteljanščina iz latinščine. Kot pergament, kot "papir", so najstarejši ohranjeni list, na katerem je zapisana kaka slovanska beseda, kajti vsi zapisi davnih cirilmetodijevskih glagolskih knjig so kopije iz poznejših let (XI. stoletje naprej).

Zanimivo je tudi to, da so tudi Brižinski spomeniki samo kot pergament (papir) iz omenjenih let desetega stoletja, sicer pa so prepisani iz prejšnjih predlog ter so po vsebini in jeziku starejši, morda celo za stoletje, morda manj, morda več . . . in lahko segajo do časa sv. Blagovestnikov (863 naprej). Pokojni dr. R. Kolarič trdi, da segajo po tradiciji celo v čas pred prihodom svetih Bratov na Moravsko. Po tej hipotezi bi bili Brižinski spomeniki starejši kot cerkvenoslovanski zapisi, najstarejši slovanski zapis sploh! Naj jih je zapisal bavarski škof Abraham v desetem stoletju, ali oglejski patriarh sv. Pavlin II. v osmem stoletju, gotovo so starejši po vsebini in jeziku kot iz desetega stoletja. Morda bi tako prišli v čas, ko je za Karla Velikega sinoda v Mainzu leta 813 dala navodila škofom, naj najpotrebnejše molitve posredujejo narodu v ljudskem domačem jeziku: Oče naš, Vero, spovedne molitve . . . Tako imamo ohranjen slovenski očenaš iz časa pred smrtjo Karla Velikega (814), kajti do tedaj so molili "pridi k nam tvoje bogastvo" (dein Reich!), in šele pozneje — "kraljestvo" (kralj = Karl, kot cesar = Cezar).

Po tej poti nazaj — smatrajoč spomenike kot kopijo prejšnje kopije, bi z originalnim zapisom prišli morebiti blizu časa, ko je 14. februarja 843 bila zapisana prvokrat francoščina v Straassburški prisegi. Ta se je še prej kot kasteljanščina razvila iz latinščine. Še pozneje se je razvila italijanščina v dvanajstem stoletju, prav zaradi tega, ker je direktna nadaljevalka latinščine in je ta sorodnost zavlačevala pot v pisano vulgarnost, ki se je dopolnila šele v Dantejevem času. Še pozneje se je pojavila današnja angleščina, ki se je začela pisati

v trinajstem stoletju, potem ko se je staremu german-skemu anglosaksonskemu jezikovnemu elementu pridružil po invaziji francoskih Normanov še romanski jezikovni element. Slovanski jeziki se niso pisali pred 863 letom, kot splošno mislimo, da bi po dr. Kolaričevi hipotezi imeli Slovenci že v osmem stoletju slovensko nabožno literaturo, in so Hrvati prepričani — dr. Mandić in drugi — da sta sv. Brata uporabila hrvaško glagolico kot predlogo za svoje pismo . . .

Vse to nam prihaja na misel ob kasteljanskem jubileju.

Pa še več. Brižinski spomenik ni samo filološki, jezikovno-slovnčni dokument o tvorbi narodnih jezikov, temveč kaže tako literarno kompozicijsko ustvarjajočo moč, čistost in nazornost jezika (II. spomenik, govor), da dr. Grivec trdi, da spada med "najzrelejšje srednjeveške spise vseh narodov . . .". Dr. Kolarič meni, da smo "imeli Slovenci ob koncu osmega stoletja versko literaturo, ki ni dosti zaostajala za takratno visokonemško literaturo te vrste". On je slavist in tudi germanist, in ve, da je bila tisti čas v Evropi poleg latinščine nemščina najstarejša in najpomembnejša že narodna književnost. In mi Slovenci smo bili odvisni od nje (Molitev sv. Emmericha).

Pa smo potem postali tudi vplivani po slovanski književnosti sv. Cirila in Metoda. In prav v drugem spo-

meniku je sled učenja sv. Cirila in vidna je podobnost s pridigo sv. Klimenta bolgarskega, Metodijevega učenca. Kdo je na koga vplival? So tudi mnenja, da sta oba originala imela skupno predlogo. Kakor koli, zveza med njima je ugotovljena in medsebojno vplivanje sprejemljivo. Tako so Brižinski spomeniki postali tudi vez med Vzhodom in Zahodom, in dr. Grivec je zapisal: "Vse podobne srednjeveške spomenike pa Brižinski spomeniki presegajo po izvirnem spajanju vzhodnih in zahodnih prvin". Vsekakor edinstven literarni spomenik s tolikimi pomembnostmi, ki se nam obnavljajo ob spominu na tisočletnico kasteljanskega prvega jezikovnega zapisa, ko smo mi Slovenci podobni jubilej proslavili že pred leti. Dr. Slodnjak je že leta 1968 posvetil svojo "Zgodovino slovenskega slovstva" tisočletnici Brižinskih spomenikov in dr. Kolarič svojo znanstveno monografijo 1969.)

In naj bi ne navdajal Slovence tak ponos, kakor kasteljance? Ponos, da Slovenci nismo nič zaostajali za svetovnimi narodi, da smo začetek postavili na svetovno kulturno gladino in mu dali svojo posebno vsebino: zvezo med dvojno Evropo, zahodno kot vzhodno. Ali nam ni dano to poslanstvo tudi za sedanji čas?

In tudi emigracija ima pri tem svojo vlogo.

DR. TINE DEBELJAK

Razgovor o šoli

Sydneyčani so pred kratkim slišali na slovenskem radijskem sporedu 2EA o pripravah, da bi bila slovenščina sprejeta kot jezikovni predmet v srednjih šolah N.S.W. — podobno kot so rojaki v Melbournu uspeli že v tem šolskem letu. V ta namen so v Sydneyu osnovali poseben pripravljalni šolski odbor, v katerem je zastopano tudi versko središče. Odbor bo skušal zbrati dovoljno število učencev, ki bi želeli obiskovati pouk slovenščine; to je predpogoj, da Education Department pouk slovenščine sprejme.

Članica pripravljalnega odbora — zaradi zveze z Education Departmentom gotovo važna — je mlada učiteljica Majda Maurič, ki se je za odobritev slovenskega pouka v srednji šolah res z navdušenjem zavzela. Z veseljem se je dne 22. avgusta odzvala tudi povabilu p. Lovrenca na radijsko oddajo verskega središča. Kratek razgovor, po svoje zanimiv in informativen, je potekal takole:

Majda, pa se kar sama predstavi!

Sem učiteljica na Cabramatta High School. Poučujem "Science" — biologijo, fiziko in kemijo.

Bila si rojena v Avstraliji. Kje in kako si preživljala svojo mladost (sicer si pa še sedaj sredi mladosti)?

Moji starši so prišli v Avstralijo iz Slovenije in sicer Primorske. Že skoraj petindvajset let živijo v Newcastleu. Tam sem tudi rojena in tam sem študirala.

Imam še tri mlajše sestre. V Newcastleu živi le malo Slovencev, toda pri nas doma smo govorili "po domače". Škoda, da takrat ni bilo prilike za slovensko šolo. Vesela pa sem, da slovensko razumem in se dobro pogovarjam, čeprav v primorskem narečju.

Vendar si se s Slovenci srečavala. Se čutiš slovensko dekle?

Ponosna sem, da sem Slovenka. Narodnosti ni mogoče zatajiti. Potem je s človekom nekaj narobe. Zato samo želim, da bi veliko vedela o Sloveniji in Slovencih.

Kje pa si se največkrat srečala s Slovenci?

Naša družina ima veliko slovenskih prijateljev tudi v Sydneyu in drugod. Srečavala pa sem se s svojimi ljudmi posebno po raznih zabavah in pa pri slovenski maši v Newcastleu, ki jo domači navadno nismo zamudili.

Kako pa, da si si izbrala učiteljski poklic?

Veseli me delo z mladimi ljudmi. To delo je vedno zanimivo, a tudi težko. Rada pomagam drugim in to zlasti mladim. Na naši šoli v Cabramatti je veliko učencev različnih narodnosti. Ti otroci in starši imajo včasih probleme, ki pa jih vedno bolj razumem.

V zadnjem času se veliko govori o možnosti, da bi bila za slovenske dijake v srednjih šolah tudi slovenščina enakovredna tujim jezikom. Kaj pa ti misliš o tem?

Education Department v N.S.W. je že odločil, da bodo v prihodnjem šolskem letu odprli sobotno šolo za moderne jezike. Med temi naj bi bil tudi naš slovenski jezik. Kar veseli smo lahko, da so končno v Avstraliji prišli do spoznanja, da so jeziki drugih narodnosti enakovredni in pomagajo tudi pri znanju angleščine. To je gotovo velik uspeh za narodne skupine v Avstraliji.

Majda, kot učiteljica na avstralski šoli so ti vrata do oseb, ki so za pouk tujih jezikov odgovorne, odprta. Zato smo te naprosili, da bi nam pri pripravljalnem delu pomagala, kar je zate nova odgovornost. Rade volje si se odzvala. Zakaj?

Res sem se odzvala z veseljem, to pa zato, ker vem, kako važno je, da bi slovenski otroci v Avstraliji poznali materin jezik in kulturo. Kot učiteljica srednje šole sem pod Education Departmentom. Tako je predstava lažja in več je možnosti, da bomo s slovenskim poukom uspeli ter bo sprejet v srednje šole. Navezala sem tudi stike z gospo Ceferin, ki je predsednik STAV-a (Slovenian Teachers Association of Victoria. Op. ur.). Po njeni zaslugi so v Melbournu že uspeli, da imajo pouk slovenskega jezika na treh srednjih šolah. Tam je bilo med mladino in starši veliko zanimanja. Naše delo tukaj bo lažje, ker bomo lahko upoštevali njihove izkušnje in nasvete; pa tudi uporabne knjige so že preizkusili. Vse to nam bodo lahko dali.

Majda, kaj bi danes povedala naši mladini, ki ima tako lepe možnosti za pouk slovenskega jezika?

Majda je mladini v angleščini povedala na kratko, kar je že vključila v gornjih odgovorih, in jih seznanila z namero Education Departmenta. Glavno se glasi v prevodu:

. . . Zelo verjetno je, da bo v učnem sporedu tudi slovenski jezik. Da to omogočimo, potrebujemo čimprej imena in naslove slovenskih dijakov, ki se resno zanimajo za učenje slovenščine. Upam, da imajo to zanimanje vsi slovenski študentje, da bodo rade volje sprejeli to priliko ter o njej obvestili tudi vse prijatelje, ki jih jezik zanima . . .

P. Lovrenc je razgovor končal z zahvalo Majdi in željo, da bi akcija za priznanje slovenščine v srednjih šolah N.S.W. rodila uspeh.

oOo

Poleg obeh sydneyjskih slovenskih organizacij ima obrazec za vpis tudi **versko središče Sv. Rafaela v Merrylandsu**. Gre za pripravljalne podatke, ki pa so nujni za potek šolske akcije. Čim več in čim hitreje bodo zbrani prijavitelji, tem večje so možnosti za sprejem našega jezika kot srednješolski jezikovni predmet tudi v N.S.W. Tudi MISLI apelirajo na sydneyjske slovenske starše, naj take lepe prilike ne puste iti mimo.

KONCERT JE ZA NAMI

NIMAMO še na razpolago vse zbirke fotografij in celotnega poročila, zato bomo oboje raje prihranili za prihodnjo številko MISLI. Prevelik poudarek dajemo take-mule srečanju naše mladine, da bi ga le mimogrede omenili. Je že tretje v vrsti in Bog daj, da bi mu vsakoletni mladinski koncerti sledili še dolgo vrsto let. Mnogo je truda v pripravah in celotni organizaciji. A tako naša verska središča, ki so koncerte pričela in jih pripravljajo, kakor mladina, starši in ostali, ki pri prireditvi sodelujejo, vidijo v njih več kot zgolj tekmovanje. Tekmovanje med mladino je le nekaka poslastica, da je več veselja za vaje in ob koncertu več napetosti pričakovanja, ki da zlasti prireditvi mladih svoj poudarek. Menim, da bodo prihodnja leta z vedno močnejšo tradicijo prireditve idejo in namen teh nastopov še poglobila. So zgovoren izraz naše etnične skupnosti, lepa prilika sodelovanja, slovenska mladina se srečuje in spoznava — z nastopom pa pokaže delček v srcu ohranjenega slovenstva, ki ga je dobila po svojih starših in slovenski družbi.

Canberra — prvič gostitelj prireditelj koncerta — je pokazala široko srce, zato ji gre iskrena zahvala. V povračilo je imela užitek udeležbe pri prireditvi, ki je bila tudi letos kaj pestra. Nastopili so trije mladinski ansambli (sydneyška MAVRICA kot lanski zmagovalec, melbournsko VELENJE in ŠKRJANČKI iz Geelonga), dve vokalni skupini (SVETLA ZVEZDA iz Sydneya in GLASNIKI iz Melbourne), med posameznimi pevci pa dekliški duet in solo-pevka iz Melbourne ter dve solo-pekvi iz Sydneya. Prijavljeni ansambel GENESIS iz Wollongonga je žal zadnji teden odpovedal.

V poživitev prireditve je nastopila z narodnimi plesi tudi folklorna skupina mladincev melbournskega verskega središča, ki je imela na koncertu svojo krstno

predstavo. Tu objavljamo eno fotografij tega njenega prvega nastopa, ki — upajmo — ne bo zadnji.

Vse to je spored povezovalo v pester domači pušelj, pri katerem je užival tako vsak slovenski udeleženec, kakor tuji gostje. Naši mladini vse priznanje z željo, da bi jo prav ti vsakoletni koncerti sproti vžigali k ohranjanju slovenske zavesti. Ob njih kresu pa naj se znova in znova prižigajo tudi nove bakle mlajših, ki bodo nastopali kot mladinci v prihodnjih letih.

Letos je razsodišče štirih veščakov v glasbi prisodilo prvo mesto med ansambli VELENJU, med vokalnima skupinama GLASNIKOM, med pevci pa že lanski sydneyški zmagovalki IRENI KUŽNIKOVI. Vsem čestitamo k uspehu, obenem pa izrekamo svoje priznanje tudi ostalim mladincem, ki so nastopili. Vsi so s pripravami in nastopom pokazali veliko dobre volje.

Posebna zahvala naj bo na tem mestu izrečena staršem, ki so pri pripravah za koncert tako vneto sodelovali. Niso se ustrašili žrtev s tem v zvezi, ne v času in ne v denarju. Prepričan sem, da jih ni vodila samo ljubezen do lastnih otrok, ampak tudi slovenska zavest. V zadoščenje jim je, ko vidijo tu rojeno mladino veselo ob srečanjih pri vajah in končno pri nastopu. Koliko drugih staršev na vse to ne misli — doraščajoče otroke prepušajo samim sebi, finančno pa se jim zdi vsaka potrošnja zanje odveč. Ko spoznajo svojo zmoto, je žal prepozno: mladina se odtuji njim in naši družbi.

Teh nekaj misli o našem tretjem vseavstralskem koncertu sem napletel za danes. Za nami je in — Bogu zahvala — bil je za vse, nastopajoče in udeležence — lepo doživetje. Verskim središčem pa je obenem zgovoren dokaz, da pri delu za ohranitev vere in kulture med našim izseljenskim narodom obe lepo soupadata, kakor sta soupadali skozi tisočletje naše zgodovine.

IZPOD SYDNEYSKIH STOLPOV

Fr. Valerian Jenko O.F.M.
Fr. Lovrenc Anžel O.F.M.
St. Raphael's Slovene Mission
313 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
(Vhod v duhovniško pisarno in stan za cerkvijo!)
Tel.: 637-7147

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
St. Raphael's Convent
311 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
Telefon kot zgoraj.

WALKATHON, ki smo ga prvič priredili v nedeljo 14. avgusta, je kar lepo uspel. Sončni dan je bil prijeten za tiste, ki so hodili, pa tudi za vse, ki so na cerkvenem dvorišču pod šotorom čakali, da se vrnejo in se prične piknik. Že pri maši je mladina presenetila s kratkim sporedom, ki je bil namenjen starejšim in tudi mlajšim. Namen je bil v želji, da se starosti vsi zavedamo in smo starejšim v oporo. Zato je bila tudi osnovna misel sporeda: MLADOST PODAJA ROKO STAROSTI. Ko so otroci zapeli pesem "Kadar sonce gre za goro", je imel marsikdo solzno oko. Po maši so na dvorišču pridne mamice otrokom pripravile malico, da so se podprli na dolgo pot. Vsak je dobil tudi poseben karton, ki so ga dali na raznih mestih med potjo v potrditev.

Zanimivo je bilo, da se je mlajšim pridružilo tudi več korajžnih odraslih "deklet in fantov" — že poročenih, ki so mlajšim dajali dober zgled tako pri nabiranju sponzorjev kot pri hoji. Pot do Villawooda (6 km) se je vlekla, nazaj pa se je mnogim zdela še daljša. A so skoraj vsi do konca zdržali. Minilo je nekaj več kot ena ura, ko so čakajoči že lahko zaposkali prvemu vrtnjencu. Desetletni Toni Grl je kar vso pot pretekel, za njim pa še dva druga. Gospod Šušteršič je kljub dobri kondiciji z veseljem prepustil prvo mesto mlajšim, četudi se je vrnil skoraj istočasno.

Hodilo jih je skoraj sto in precej časa je vzelo, da so se vsi vrnili. Medtem je bilo precej dela z računanjem darov, kar so opravila Lipčeva dekleta. Pri zbiranju denarja se je najbolj izkazal Toni Mirt, ki je obiskal preko sto sponzorjev in nabral 410 dolarjev. V priznanje je dobil radijsko uro. Upajmo, da bo imel naslednje leto več posnemalcev. Za njim sta bili najbolj pridni dve deklici: Marjetica Boljko (nabrala \$164.—) ter

Suzana Gombovc (prinesla \$151.—). Vse razdeljene nagrade so bile darovi različnih podjetij.

Mladina je z Walkathonom doprinesla za Ambrožičev dom \$2.650, kar z dobičkom piknika znese nekaj manj kot \$3.000. Lepa vsota in dokaz, kaj zmore nekaj zavzetnih. Še važnejše pa je, da se mladi rod zaveda ostarelih med nami, na katere moramo misliti. Upajmo, da bo drugo leto še več udeležencev in še lepši uspeh.

NA KONCERTU MLADINE, letos v Canberri, smo bili zastopani seveda tudi Sydneyčani. Za dva avtobusa se nas je nabralo in še nekaj zasebnih avtomobilov. Dali smo priznanje našim mladim pevcem in muzikantom, z udeležbo pa bili deležni res lepega doživljanja. Člani naše MAVRICE so se odlično odrezali, vendar jih je po točkah prehitelo Velenje iz Melbourn. Vseeno zaslužijo priznanje, tudi za svoje športno obnašanje. Vodja Mavrice je dejal: "Če bo prvo mesto pripadlo drugim, jih bomo mi zato imeli še vseeno radi!" — Tudi naša SVETLA ZVEZDA ni razočarala. Ko pa smo poslušali in gledali melbournske Glasnike, se nam je le vzbudila želja, da bi kaj podobnega imeli tudi v Sydneyju, kjer ni nič manj mladine. — Navdušila je s svojim pevskim nastopom tudi Celestina Fabijan. posebne čestitke pa zasluži Irena Kužnik, ki so ji sodniki tudi letos prisodili prvo mesto. Zasluži pa tudi našo iskreno zahvalo, saj je ohranila samo trofejo, prejeto denarno nagrado v znesku petdesetih dolarjev pa je poklonila skladu Ambrožičevega doma.

Canberra nam bo vsem pustila lepe spomine — naj nam ohrani tudi navdušenje za slovensko pesem! Na poti domov je bilo do Goulburna v obeh avtobusih zelo živahno, potem pa je mnoge premagal spanec. Budni smo bili spet ob pol dveh zjutraj, ko smo prispeli v Sydney.

P. LOVRENC

KRSTI

Rony Martin Hren, Rooty Hill. Oče Srečko Feliks Hren, mati Lepa r. Javjevka. Botrovala sta Silvo in Marija Rušnik — Merrylands, 30. julija 1977.

Roy Glen Toni, Old Toongabbie. Oče Franc, mati Marija r. Kralj. Botrovala je Kristina Križnar — Merrylands, 6. avgusta 1977.

Katarina Žerdin, St. John's Park. Oče Štefan, mati Biserka r. Lozevska. Botrovala sta Alojz in Danica Moge — Merrylands, 13. avgusta 1977.

BOG POVRNI vsem rojakom, ki so mi ob priliki srebrnomašniškega jubileja z radodarnostjo omogočili obisk domovine. Hvaležna jim je tudi moja ostarela mati, brat, sestre in sorodniki. Vsi so se zbrali v moji

rojstni župniji Ljubljana-Siška k ponovitvi srebrne maše. Nekateri sorodniki sem prvič srečal, ker sem pač že skoro tričetrt svojega življenja izven domovine. Ko sem imel pred 25-imi leti novo mašo na ameriških Brezjah, niti najbližji niso bili prisotni (Poročilo v "Triglavu", da sem imel novo mašo v Šiški, ni resnično), zato so bili zdaj bolj srečni. Tudi avstralskih Slovencev, ki so se ob istem času mudili doma, ni manjkalo. Posebej sem mislil na vse vas pri obiskih božjih poti, Brezij in Svete Gore. Spomnil sem se vseh avstralskih rojakov v molitvi in vse priporočil nebeški Materi Mariji, naj jih varuje dušnega in telesnega zla ter jim ohrani vero. Slovo od domačih, zlasti od 81-letne mame, ni bilo lahko. Bogu hvala za vsa lepa doživetja!

SLOVENSKI JEZIK naj bi bil prihodnje leto tudi v N.S.W. jezikovni predmet srednjih šol, če bo seveda dovolj prijav. Kdo bi si še pred desetimi leti upal kaj takega sanjati. Uspeh viktorijskih rojakov nas je opogumil — zdaj mu sledimo z istim navdušenjem in izrabimo to priznanje našemu jeziku! Starši, povejte svojim srednješolskim otrokom to veselo novico, preberite poziv in čimprej izpolnite prijave!

POKOJNIH moram tokrat kar preveč omeniti:

Dne 3. avgusta je v starosti 55 let umrl **IVAN JURISEVIČ**. Bil je doma iz Golca. V Avstralijo je prišel leta 1957. Skoraj ves čas je živel v Adelaidi, pred štirimi leti pa se je preselil v Sydney in se nastanil v Liverpoolu. Njegove zemске ostanke so prepeljali za pokop v domovino. Pokojni zapuščala žena in dva že odrasla sinova, doma pa še dva brata.

Dne 5. avgusta je v bolnišnici v Mona Vale izdihnil **IVAN PLESNIČAR**. Rojen je bil 26. decembra 1892 v Čepovanu pri Gorici. Vse življenje je bil korenjak in mnogi so ga občudovali, saj je do zadnjega delal na svojem vrtiču. Letos 21. julija ga je zadela možganska kap. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je še pri polni zavesti prejel zakramente za umirajoče.

Pokojnik je prišel v Avstralijo že leta 1926, da se je umaknil fašističnemu pritisku. Naselil se je najprej v Viktoriji, kjer je z bratom, že pokojnim Jožetom, začel farmo tobaka. Leta 1947 se je preselil med nas, v Mona Vale kupil farmo ter prideloval zelenjavo. Bil je veselega značaja in zelo priljubljen, rad je zagodel tudi na violino. Njegova žena Julka je prišla za njim v Avstralijo šele leta 1952, ker ji prej niso izdali potnega dovoljenja. Z njo je prišla tudi hčerka Silva, Danica pa je bila z očetom že eno leto prej. Izguba Silve leta 1965 je družino zelo prizadela.

Pri pogrebnih obredih v Mona Vale je poleg p. Lovrenca sodeloval tudi g. Lojze Rajk, ravno na obisku iz domovine. Zadnje počivališče je pokojni Ivan našel na pokopališču v Mona Vale.

Naj tu omenim, da je namesto cvetja na grob senator Miša Lajovic daroval 50 dolarjev za sklad Ambrožičevega doma. V isti namen je pokojnemu v spomin darovala 15 dolarjev tudi družina Slavka Fabjan. Bog povrni!

Dne 11. avgusta je umrl **LUJO POGAČAR**. V predvojni Jugoslaviji je bil polkovnik in adjutant kraljice Marije. V Avstralijo je prišel med prvimi Slovenci po vojni. Sorodnikov ni imel, še znancev najbrž ne veliko. Zadnja leta življenja je preživel v domu Rdečega križa, kjer so tudi poskrbeli za njegov pogreb. Več podatkov o njem žal nimam — morda je kdo, ki bi vedel vsaj za njegov rojstni kraj ali letnico rojstva.

Dne 17. avgusta nas je zapustil rojak **OSKAR METLIKOVEC**. Rodil se je 24. septembra 1921 leta v Tržiču pri Trstu. V Avstralijo je prišel leta 1954 in skoraj ves čas preživel v Fairfieldu. Le za eno leto se je z družino odselil v Kanado, pa se zopet vrnil med nas. Zaradi boleznih v grlu zadnje leto ni mogel več govoriti, delal pa je do svojih poslednjih dni. Pogrebna maša je bila opravljena v Mortlake, pokopan pa je bil na pokopališču v Rookwoodu. Poleg žene zapuščala že poročenega sina in petnajstletno hčerko.

Vsem sorodnikom pokojnih, tukaj in v domovini, naše iskreno sožalje, umrlim pa božji mir!

ZA SVETO BIRMO pri Sv. Rafaelu smo že odločili datum: **nedelja, 2. oktobra ob 9.30**. S pooblastilom ljubljanskega nadškofa in dovoljenjem sydneyškega kardinala bo birmoval **A. R. P. Polikarp Brolih**, provincialni predstojnik vseh slovenskih frančiškanov, ki se bo v oktobru mudil med nami. Za pripravo bomo imeli tri dni pred birmo tridnevno v čast Sv. Duhu (v četrtek, petek in v soboto), vsakič ob sedmih zvečer z mašo. Podrobnosti boste zvedeli po oznanilih, birmanci pri pouku.

REDNE SLUŽBE BOŽJE pri Sv. Rafaelu so vsako soboto zvečer ob sedmih ter ob nedeljah ob osmih in ob pol desetih dopoldne. **IZREDNE**: na god našega redovnega ustanovitelja sv. Frančiška (torek, 4. okt.) in na prvi petek (7. okt.), vselej ob sedmih zvečer.

WOLLONGONG bo imel slovensko mašo v nedeljo 9. oktobra izjemoma že ob pol enajstih, ker ko združena z obiskom p. provinciala. Naj bo lepa udeležba!

CANBERRA: nedelja 16. oktobra, izjemoma že ob desetih v Garranu in sicer v starih prostorih, ne v novi cerkvi. Imel jo bo p. provincial. Napolnimo kapelo!

BRISBANE bo obiskal p. provincial v nedeljo 23. oktobra. Maša: ob pol dvanajstih v St. Mary's, Merivale St., South Brisbane. Vsi vabljeni tudi na srečanje po maši!

NEWCASTLE ima izredno službo božjo p. provinciala v nedeljo 9. oktobra ob šestih zvečer v cerkvi Srca Jezusovega, Hamilton. Po maši srečanje v dvorani. — V Newcastleu redna slovenska maša na 30. oktobra odpade.

NE POZABIMO, da je oktober mesec rožnega venca, zato to lepo molitev posebej priporočamo. Molili jo bomo pred nedeljskimi mašami, a ne pozabite jo tudi po vaših družinah, da svojemu delu izprositi blagoslov.

P. VALERIJAN

UMRL JE v Ljubljani duhovnik-skladatelj **Alojzij Mav**, po rodu iz Mengša. Oči je zatisnil 24. julija kot 79-letnik. Vse življenje je posvetil glasbi. Skomponiral je veliko Marijinih, evharističnih in drugih pesmi, ki si jih je narod doma in kjer koli po svetu hitro osvojil. Pred nekaj leti je izšla tudi plošča z njegovimi najlepšimi pesmimi. Med njegovimi deli je tudi več svetnih glasb in tik pred vojno je ljubljanska opera izvajala njegovo mladinsko opereto "Angel z avtom". Kot upokojenec je bil organist v ljubljanski frančiškanski cerkvi, dokler ni pred nekako dvema letoma popolnoma opešal.

Naj tu zaradi kronike omenim, da je med vojno pokojni Alojzij Mav skomponiral dve pesmi na besedilo urednika MISLI, takrat še ljubljanskega gimnazijca: "Brezmadežnemu Srcu" in pa misijonsko "Himno Kraljeve čete".

V spomin in zahvalo pokojnemu skladatelju Mavu so po vseh slovenskih cerkvah darovali po eno mašo s petjem njegovih skladb.

SLOVENSKE PLANINE so letos zahtevale že 18 smrtnih žrtev, med njimi kar štiri severna triglavska stena. Dne 19. julija je tu z dvema soplezalca zdrknil v globino **Janez Voljč**, župnik v Starem trgu pri Ložu, doma iz Vrhnike. Bil je navdušen gornik in izkušeni planinec. A pri zabijanju klina v steno mu je spodrsnilo: omahnil je ter za sabo potegnil ostala dva pezalca, ki sta bila z njim v navezi.

V julijski številki smo poročali o zanimivi razstavi, ki jo je farna skupnost priredila ob priliki 500-letnice Loža. Razstava je bila zadnje delo pokojnega, komaj 42-letnega župnika: odprl jo je 9. julija z lepo uspelim koncertom domačih cerkvenih pevcev — torej komaj deset dni pred nenadno smrtjo v planinah.

Naj tu omenim, da sta v članku o Triglavu (na strani 259) imenovana duhovnika, ki sta bila med prvimi osvajači Triglava, tudi oba delovala v Starem trgu pri Ložu. Karel Žerovic je bil tam župnik in dekan (1831—1844), Jakob Dežman pa kaplan. A imela sta več planinske sreče kot sedanji župnik Voljč, ki je pri svojem letošnjem zadnjem vzponu prišel le do druge tretjine poti do vrha našega očaka.

V **ROČINJU** so ob priliki 25-letnice smrti skladatelja Vinka Vodopivca odprli zanimivo razstavo skladateljevih del in dokumentov. Ogledalo si jo je veliko število ljudi. Spomnila pa se je obletnice tudi kromberška verska skupnost, kjer je Vodopivec župnikoval 45 let. Pri nedeljski maši zanj so izvajali eno njegovih uglasbenih maš. Sledila je občutena komemoracija z nagovorom o pokojnikovih zaslugah, ki je s petjem vzgajal primorsko ljudstvo v zavedne vernike in zavedne narodnjake. Na ta dan so farani Vodopivčev spomenik ob župnišču in njegov grob pri Sv. Trojici prekrili s cvetjem.

KOLPA je, tako pišejo doma, edina slovenska čista reka, ki se je onesnaženje še ni dotaknilo. Nedavno je sicer prinesla nekaj preplaha med ljudstvo, ki ob njej živi: postala je grdo rjava in nihče ni vedel, odkod onesnaženje. Končno so ugotovili, da ni to vzrok kakih tovarniških odplak. Le Lahinja je poslala v Kolpo alge čokoladne barve. Zaradi nizkega stanja vode je namreč Lahinja v vročih dneh zavrela, in njene alge so se iz tal dvignile na površino. Odplavljene v Kolpo so jo močno pobarvale. Na srečo se je s spremembo vremena tudi prvotna barva Kolpe vrnila in preplaha je bilo konec.

POTRESNI SUNKI šeste stopnje so 16. julija zajeli področje Trstenika, Gorič, Tenetiš, Golnika, Seničnega, Srednje Bele, Kokre, Preddvora, Tržiča-Bistrice. Ponovil se je potresni sunek (četrt stopnje) tudi v nedeljo 17. julija, da je bilo ljudstvo še bolj preplašeno. Človeških žrtev ni bilo, pač pa precej gospodarske škode. Močno poškodovane so bile tudi nekatere cerkve in župnijski domovi, saj samo škodo na njih cenijo na petdeset starih milijonov.

Sobotni potresni sunek je prišel popoldne ob 2.14, zanimiva pa je ugotovitev, da so bile domače živali območja že vse dopoldne močno vznemirjene. Nihče tega ni mogel razumeti, dokler ni potresni sunek pojasnil, da so ga živali že vnaprej čutile . . .

ZADNJIČ smo omenjali uspeh slovenskih lovcev: znova so naselili po naših planinah kozoroge, ki so že skoraj izginili.

Manj sreče so imeli s svizci, ki so bolj zahtevni kot planinske koze. Te živali hočejo veliko miru, tega pa je v Sloveniji vedno manj. Naselitev ni uspela v Savinjski dolini, na področju Julijcev pa je zdaj že menda petnajst kolonij ter najbrž že okrog 150 svizcev.

Radi bi v Sloveniji zopet naselili bobre, ki so svoj čas pri nas živeli, zdaj pa so nam znani samo še iz po-vesti. Uspešno sta jih naselili nedavno Francija in Švica. Lovci iščejo po Sloveniji mirne predele s čisto vodo — dva osnovna pogoja za bobrovo življenje. Pa je kaj takega v naši domovini že kar težko dobiti . . .

O STRELJANJU s posebnimi topovi proti oblakom za preprečitev toče danes pišejo, kot da je to nova iznajdba. Vsa taka poročila podre obisk vinarskega mu-

zeja v Ptuj, ki bo letos 8. oktobra obhajal štiridesetletnico obstoja. V tem muzeju je namreč razstavljen tudi poseben top za streljanje proti toči, ki nosi letnico 1880. Za obrambo proti neurju kar častitljive številke, za našo zeleno Štajersko pa ponos, da je tako pripravo imela že pred skoraj sto leti.

ŽELEZNICE bodo v Sloveniji od 1977 do 1980 dobile nove signalno-varnostne naprave in moderne telekomunikacije. Vsaj tako je v načrtih, na vrsti pa so najprej nekateri objekti, ki so pri prejšnjih načrtovanjih obtičali. Poročilo v domačih listih pravi, da so po vojni slovenske železnice šele leta 1958 dosegle svojo predvojno stopnjo. Omenjeno je tudi, da so pri zamenjavi tirnic na progi Maribor—Šentilj našli nekatere z letnico iz prejšnjega stoletja, čeprav po vseh računih dotrajajo menda tirnice v petnajstih letih.

MED JUBILANTI je letos tudi biseromašnik **Matija Zdravec**, še vedno aktivni župnik pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah. Jubilej je obhajal 3. julija. — Biseromašnik je tudi **France Hrastelj**, stolni dekan v Mariboru. Slovesnost je imel najprej 26. junija v Mariboru, ponovitev pa 3. julija v Zagorju ob Savi. — Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je imel 24. julija zlato mašo **Franc Kolenc**, tamkajšnji župnik, doma iz Turnišča. — Zlato mašo je videla letos tudi Sv. gora pri Litiji (Zasavska gora): 50-letnico mašništva je obhajal domači župnik **Franc Mozetič**, po rodu Ljubljčan. — Dalje so zlatomašniki še **Alojz Gulič**, župnik v Podgorju, Slovensko Primorje; **dr. Marijan Dokler**, upravitelj župnije Špitalič in soupravitelj župnije Motnik; **Janez**

Sternad, ki kot upokojenec biva pri Sv. Tomažu pri Ormožu; **p. Karel Dijak**, frančiškan v Kamniku.

Tudi to so lepe slovesnosti, nič manj pomembne, kot so nove maše.

DUTOVLJE na Krasu so doživele krasen pevski nastop, ki se ga je udeležilo kar deset pevskih zborov. Domačini so nastopili s štirimi zbori (mladinskim, ženskim, moškim in mešanim) in to pod štirimi pevovodji. Poleg teh so nastopili še moški zbori iz Ponikev, Sežane, Komna in Divače, ter ženska zbora iz Sežane in Divače.

Le kaj bi Slovenci brez pesmi?! Posebno še na Primorskem, kjer je bila slovenska pesem toliko let pod fažizmom z govoricco vred zatrta. Morda je prav zato še posebno priljubljena in spoštovana. Lepo število vsakoletnih koncertov prirejajo prav na tem delčku Slovenije, tako po dvoranah kakor po cerkvah. Tudi cerkveni zbori so po Primorskem močni in številni.

ČE BO ŠLO tako naprej, tako smo brali, bodo dež in sneg in neurja skozi razpadajočo streho ob nakrhanih stenah odlepila zvencečo etiketo "prvorazrednega spomenika", katero je celjsko spomeniško varstvo nalepilo cerkvi na Sladki gori. Svetišče je res čudovita galerija slovenskega baroka. Nad 200 let stara stavba ohranja v sebi umetnost stavbarstva, slikarstva in kiparstva. Ves strop je prekrit s freskami, kiparska govornica pa ima v sebi čar podeželske umetnosti izpred dveh stoletij. A ta "prvorazredni spomenik" nujno potrebuje popravila, sicer bo uničen za vselej . . .

M. Gaspari:
Dedek in vnuki

Večina romarjev Karmelske gore ne obliše le Marijine cerkve. Ogleđa si tudi nekako trideset kilometrov oddaljen kraj El-Muhraqah, kjer je Elija z ognjem z neba premagal Baalove svečnike. Velik kip kaže Elija v njegovi zavzetnosti za čisto in pravo vero. Skromna kapela je iz kamna in lesa, s terase pa je krasen razgled na vse strani. Pod krajem se vije v dolino potok Kishon, ob katerem so takrat končali Baalovi duhovniki.

Omenili smo že v prejšnji številki razgled s Karmelske gore. Proti jugovzhodu se razprostira Samarija. Komaj kakih deset milj od Karmelskega grebena v to smer so ostanki znamenite utrdbe z imenom Megiddo, ki romarja navadno zvabi, da si jo ogleda. Preblizu je, da bi jo obšli, če le čas dopušča. Zato za konec vsaj nekaj besed tudi o tem zgodovinskem kraju, ki sicer nima nobene zveze z Jezusom, gotovo pa s staro zavezo.

MEGIDDO je znan kraj iz svetega pisma stare zaveze ter je velikokrat omenjen. Bil je stara kanaanska naselbina, katere začetki segajo daleč nazaj. Ko je Jozue osvajal za Izraelce "obljubljeno deželo", mu je prav Megiddo nudil hud odpor. Zelo verjetno je že kralj Salomon, gotovo pa Ahab, kraj močno utrdil in zgradil velike hleve, kjer je bilo prostora za 500 izbranih konj. Po Salomonovi smrti in razdelitvi kraljestva je kraj izgubil svojo veljavo, dokler ni bil v četrtem stoletju pred Kristusom popolnoma opuščen. Razpadajoče stavbe je pokrtil puščavski pesek ter prerastlo zelenje. Izkopavanja so se pričela šele leta 1926 pod vodstvom chicaške univerze ter se uspešno nadaljevala do druge svetovne vojne. Pokazala so dvajset različnih naselij na istem kraju, prvo daleč nazaj v neolitski dobi, nekako štiri tisočletja pred Kristusom.

*

S tem smo prišli do konca opisa obiskov krajev Svete dežele, ki jo je posvetila božja noga našega Odrešenika. Bog sam je izbral Palestino, da je postala Kristusova ožja domovina: tu je bil rojen, tu je živel in učil, tu je umrl na križu ter veličastno vstal od smrti ter odšel v nebesa. Od tu se je širilo krščanstvo po vsem svetu. Da je ob vsem tem vsakemu kristjanu Palestina posebno pri srcu, je razumljivo. Tisoči in tisoči so poromali in še romajo na obisk svetih krajev,

V času obiskovanja . . .

ki so sicer doživljali burno zgodovino skoraj dveh tisočletij, pa so vendar še danes tako zgovorne priče božje ljubezni do nas.

Moj opis vsekakor ni bil popoln, če je kakršen koli popoln opis sploh mogoč. Prepričan sem, da celo znanstvenim delom s tega polja lahko še velno veliko dodamo. In začel sem ga pisati iz tiskanih virov, še predno sem Sveto deželo sam obiskal. Zato so zlasti prvi opisi, ko jih zdaj prelistavam, zelo nepopolni. Opisi krajev po osebnem obisku so točnejši in so mi prišli lažje izpod peresa, kar je čisto razumljivo.

Kot zdaj vidim, sam nekatere kaj zanimive kraje, ki bi jih moral omeniti, tudi popolnoma prezrl. Ušli so mi spominom. To je kaj mogoče zlasti za samo mesto Jeruzalem, ki ima toliko zgodovinskih zanimivosti. Tako nisem niti omenil kopališča BETEZDO, kjer je Jezus ozdravil hromega človeka, ki je čakal na plivkanje vode. Je blizu mestnih "Štefanovih vrat", znotraj jeruzalemskega obzidja. Izkopanine so kaj zanimive, leže pa globoko pod današnjo površino mesta Jeruzalema, ki je bilo v teku stoletij tolikokrat porušeno in pozidano ter s tem dvignjeno od prvotnih tal. Tudi zraven teh izkopanin stoji mogočno romansko CERKEV SVETE ANE sem pozabil omeniti, pa bi bila tega gotovo vredna. Morda je prav, da vsaj pri njej to popravim s to kratko omembo.

Bazilika sv. Ane stoji na kraju, kjer je po tradiciji stala hiša Joahima in Ane, staršev device Marije. Ista tradicija tudi trdi, da je bila tu rojena Marija. Zato je bila prvotna cerkev na tem kraju posvečena Materi božji. Prvotno porušeno je zamenjala sedanja v času križarjev in takrat je tudi spremenila svoje ime. V stoletjih muslimanske oblasti v Palestini so si kristjani kupili obisk kraja skozi okno v kriptu (poročila so iz časa okrog 1480). Te skupine romarjev so vodili frančiškani, ki so od leta 1550 dalje na kraju maševali vsako leto na praznik Marijinega rojstva (8. septembra), najprej tajno, kasneje javno in slovesno. Prav tem varuhom svetih krajev je tudi uspelo, da Sherif paša, ki je

"Ampak blizu NOVE ZAVEZE bo treba le ostati, ali pa nismo več kristjani. . ." Zadnji stavek p. Bernarda bralcem MISLI.

1835 podrl starodavni benediktinski samostan ob cerkvi, ni uničil tudi svetišča. Danes skrbe zanj beli očetje, ki so poleg cerkve zgradili semenišče. Od leta 1953 oskrbujejo gospodinjstvo v zavodu naše mariborske šolske sestre sv. Frančiška, kar nam obisk kraja napravi še bolj domač in prijeten.

Cerkev sv. Ane ima tudi to posebnost, da je edinstveno akustična. Vsaka v svetišču izgovorjena beseda se v odmevu povrne: med mogočnimi stenami nastane valovanje glasu, ki kar boža človeško uho. Kako v tej cerkvi zadoni slovenska Marijina pesem! In kako bi bilo šele imenitno peti v njej naše lavretanske litanije z odpevi! Saj sem o naših litanijah nekje bral, da so najlepša simfonija slovenske duše, ki stopa v stik s svojim Bogom ob Marijini roki . . .

*

Videti kraje Gospodovega obiskanja se mi zdi posebna milost. Ko jih obiščeš prvič, bi si želel še in še vračati tja. Še bi želel obiskati nazareško hišico oznanjenja, betlehemsko votlino, Kalvarijo in božji grob . . . Rad bi zopet bredel po jordanski vodi, ali posedel za nekaj uric ob zeleni obali Genezareškega jezera, opazoval še enkrat sončni zahod ob cerkvici blagrov . . .

Danes je vse to mnogo lažje kot je bilo v preteklih stoletjih, prav za prav še pred nekaj desetletji. Včasih se čudim, da avstralski Slovenci na poti v domovino ne napravijo malega ovinka: z nekaj dodanimi stotaki bi si mogli ogledati vse te bisere krščanstva. Le za dve osebi poleg sebe vem, da sta to storili in jima ni bilo žal. Morda bo kdaj prišel čas, ko bi se na poti v Evropo kar skupinsko podali tja, da bi ob izbranem vodstvu videli čim več v kratkem času. Spomini bi bili nepozabni.

Vsekakor me je do teh skromnih opisov vo-

dila misel, da bo bravec morda iz teh strani mogel Kritsusa le bolje spoznati ter s tem tudi pristneje vzljubiti. Danes je svet mrzel, kot je bil v času svetega Frančiška pred 750 leti. On ga je takrat zopet ogledel — tudi z ognjem, ki si ga je zanetil v srcu pri obisku Svete dežele. Prav ta mu je še posebno živo predstavila naše odrešenje. Isti ogenj more in mora ogreti tudi nas, če z iskrenim srcem iščemo tega SKRIVNOSTNEGA NEZNANCA, Jezusa iz Nazareta, ki želi biti nam vsem Prijatelj in Brat.

Če bi tudi nas vprašal Jezus, kot je takrat apostola Petra: ". . . ali me ljubiš?" — kaj iskrenega in izvirnega bi mu mogli odgovoriti? In vendar prav od tega odgovora zavisi vse naše življenje in naša večnost . . .

5. septembra 1977

Fr. Basil Valentin O.F.M. in Fr. Stan Zemljak O.F.M.
Baraga House — 19 A'Beckett St., Kew, Vic., 3101
Tel.: 861-8118 in 861-7787

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
Slomšek House — 4 Cameron Court, Kew, Vic., 3101
Tel.: 861-9874

● O vseavstralskem koncertu, ki so ga verska središča letos priredila v Canberri, boste brali drugje. Vsi nastopajoči in udeleženci iz Melbournu so se srečno in v najboljšem razpoloženju zdravi vrnili. Prvi avtobus je došel pred cerkev v nedeljo, 28. avgusta, okrog polnoči, drugi z večino mladine pa naslednji dan okrog sedmih zvečer.

Zmagovalcu med ansambli, "Velenju", čestitamo! Enako našim "Glasnikom", pa tudi sydneyjski pevki Kuznikovi Ireni! Naj jih zmaga ne omami, ampak še bolj podžge za resne trude. In ne pozabijo naj na olimpijski izrek: **Ni važno zmagati — važno je sodelovati!** Brez sodelovanja vseh, ne le zmagovalcev, bi koncerta ne bilo. Razveseliti udeležence je najlepša nagrada vsem nastopajočim.

● SREČANJE Baragovcev in DAN OSTARELIH je še pred nami, OČETOVSKA PROSLAVA pa je včeraj zopet napolnila našo cerkveno dvorano. Nastopi otrok Slomškove šole so tako prisrčni. Postavila se je tudi folklorna skupina naših mlajših, ki jo uči gospa Viktorija Mrak. Ob enodejanski šali VEDEŽ pa smo se vsi počteno nasmejali. Predstavili so nam jo gospe Viktorija Gajšek, Marija Hartman, Rozika Lončar ter gospoda Lubi Pirnat in Janez Albrecht. Tudi takile kratki prizori so včasih kaj zahtevni za dober uspeh, ki pri VEDEŽU ni izostal. Tudi najmlajši ansambel "Triglav" se je ta dan zopet postavil.

Vsem sodelavcem iskren Bog plačaj, enako članicam Društva sv. Eme in pomočnicam med našimi gospodinjami za postrežbo! — Za sklad Doma ostarelih so prostovoljni prispevki na vratih prinesli \$228.—, srečolov \$91.48, licitacija punčke v narodni noši (dar Gajškove gospe, a odlična licitatorica je bila gospa Hermina Korosa) pa \$112.10.

● Glede WALKATHONA na Dan ostarelih (18. sept.) je po objavi prejšnji mesec prišlo do spremembe: ne bo zaključen v Box Hillu, ampak v naši dvorani, kjer se bo pričel. Hoja bo skoraj do metra enako dolga, šla

pa bo po vijugastem bulvarju ob Yarri blizu nas. Tam ni toliko prometa in bo varnejša, za vse pa bo v dvorani ob "zašpiljenju klobase" tudi lažja postrežba. In po podelitvi nagrad bo mladina lahko ostala v dvorani ter se ob zvokih domače glasbe povesečila — če bo po hoji enajstih kilometrov seveda še kaj sape in če koža na podplatih ne bo preveč skeleča . . .

● Posebno priznanje zaslužita že zdaj najstarejši udeleženci WALKATHONA: Gospa **Ida Lauko** bo še to leto praznovala osemdesetletnico, gospa **Terezija Slavec** pa bo imela 65 let. Odločili sta se za hojo in prepričani sta, da bosta junaško prehodili vseh enajst kilometrov in pol. Pokazati hočeta vsem (posebno tistim, ki stoje ob strani), da je za dobro stvar vredna vsaka žrtev. Vem, da že pridno in tudi uspešno nabirata sponzorje za svoje kilometre. Človek bi moral imeti kamen namesto srca, da bi prošnjo teh dveh naših mamic odklonil.

● Večerno mašo bomo imeli na praznik Zalostne Matere božje (četrtek 15. sept.) in na prvi petek v oktobru (7. okt.), ko obenem praznujemo tudi praznik Rožnovenske Matere božje. Da je oktober mesec rožnega venca, menda ni treba posebej poudarjati. Lepa prilika, da zopet poživimo to lepo in sadonosno družinsko molitev. Pri nedeljskih mašah bomo skupno zmolili eno desetko, ostale pa naj bi jih zmolile družine po domovih.

Wodongi bi rad javil, da redne maše v septembru ne bo (četudi sem jo v zadnji številki prestavil iz tretje na četrto nedeljo). Pač pa bo izjemoma maša na **tretjo oktobrsko nedeljo ob štirih popoldne**. Imel jo bo p. provincial, naš gost iz Ljubljane, peli pa bodo melbournski GLASNIKI. Torej: nedelja 16. oktobra!

● V četrtek 1. septembra so naši skupni grobovi na keilorskem pokopališču sprejeli krsto s truplom NIKOLAJA KORBARJA. Spremljal me je le br. Bernard in dve sestri — pokojnik je živel samotno življenje v Footscrayu in ni imel prijateljev. V soboto 13. avgusta je odšel iz stanovanja — po dveh tednih so ga našli v reki. Po vseh znakih ne gre za samomor.

Nikolaj je bil rojen 24. novembra 1935 v Mostah blizu Mengša. Iz Nemčije je v aprilu 1962 emigriral v Avstralijo ter je iz Bonegille še isti mesec prišel v Baragov dom, kjer je ostal kar precej časa. Kasneje sem zvedel, da se je poročil in je živel v Sunshine. Z ženo in sinkom je odšel domov, vrnil pa se lani sam in me tudi obiskal. Potem sem za njim izgubil sled do obvestila žalostne smrti. — Molimo zanj!

● OTVORITEV na novo urejene BARAGOVE KNJIŽNICE bo na **prvo oktobrsko nedeljo (2. okt.) po deseti maši**. Med nami bo ob tej priliki senator Lajovic in zelo verjetno tudi viktorijski minister za etnične zadeve, Walter Jona. Kratkemu pozdravu in sporedu v dvorani bo sledila otvoritev in ogled knjižnice, nato pa še obisk naše Slomškove šole.

● Kot že nekaj let, bo Društvo sv. Eme tudi letos

na tretjo oktobrsko nedeljo (16. oktobra) po deseti maši priredilo v dvorani SEJEM, kjer boste lahko kupili razna ročna dela, domače pecivo, lectova srca . . . Vabil bo srečolov z lepimi dobitki, licitacija in še kaj za zabavo. Z udeležbo boste podprli delo Društva sv. Eme, ki se tako nesebično trudi za nas vse.

● Četrta oktobrska nedelja — 23. oktobra — bo imela za nas poseben spored. DESETE MAŠE TA DAN V NAŠI CERKVI NE BO! Pač pa se v čim večjem številu pridružimo ostalim etničnim skupinam, ki se bodo zbrale k skupni maši ob enajsti uri v stolnici (St. Patrick's Cathedral, Gisborne St. & Cathedral Pl., East Melbourne). Maševal bo skupno z izseljenskim duhovniki nadškof Little, slovesnost pa naj bi postala vsakoletno srečanje narodnih skupin v melbournski nadškofiji — DAN KATOLIŠKIH PRISELJENCEV, ZBRANIH OB SVOJEM NADŠKOFU. Zberimo se v stolnici v čim večjem številu in tudi nobena naša narodna noša naj ne ostane doma v omari! Srečanje bo v nadomestek novembrske procesije v Sunburyju, ki se je letos kot skupina ne bomo udeležili. Po tolikih letih je potrebno malo spremembe.

Po končanem skupnem bogoslužju bomo srečanje etničnih skupin nadaljevali v stolnični dvorani (20 Brunswick St., Fitzroy, od stolnice samo preko Victoria Parade) ob pol dveh. Vsaka narodnost bo mogla nastopiti s svojimi plesi in glasbo. Na razpolago imamo vse popoldne, zato prinesite vsi udeleženci maše s seboj tudi malico. Bomo videli, kako se bo zadeva letos za prvič obnesla. Kasnejša oznanila pri naših nedeljskih mašah bodo povedala več in kaj bolj točnega glede sporeda. Vsi, ki obiskujete slovensko cerkev, ste vabljeni! Prestora za parkiranje bo okrog stolnice dovolj, za čas malice med mašo in koncertom pa je v bližini

stolnice park (Fitzroy Gardens), če bo lepo vreme.

● Obisk keilorskega pokopališča in naših grobov na prvo novembrsko nedeljo seveda ne bo odpadel, četudi ne bo po njem naše skupne udeležbe pri procesiji v Sunburyju. Pričetek molitev na grobovih bo okrog poldne, kakor navadno.

● PRVO OBHAJILO bomo imeli v naši cerkvi na nedeljo 30. oktobra. Ob pogledu na prvoobhajance se vsi verniki poživljamo in spominjamo svojega prvega združenja z Jezusom. Zlasti starše prvoobhajancev prosim, da se pridružijo otrokom s svojim zgledom.

● V oktobru se nam obeta visoki obisk iz domovine: naša verska središča in vse naselbine z redno slovensko mašo bo obiskal p. Polikarp Brolih, provincialni predstojnik vseh slovenskih frančiškanov. Kličemo mu veselo dobrodošlico. Ima posebna pooblastila tudi za birnovanje. Po Sydneyu (v oktobru) in Adelaidi (30. okt.) ter obisku Berrija (po adelaidski nedelji — bomo pravčasno javili!) bo en mesec v Melbournu. Vodil bo tridnevno pred nedeljo Kristusa Kralja (20. nov.), ko bomo imeli birmo, med mašo na nedeljo 27. novembra pa bo sprejel večne redovne obljube našega bogoslovca br. Bernarda. — Wodongo bo p. provincial obiskal že 16. oktobra iz Canberre, Morwell na nedeljo 27. novembra zvečer. Tasmanija bo prišla na vrsto 4. dec.

Če bo v sporedu še kaj sprememb, jih bomo objavili v prihodnjih MISLIH in pri oznanilih, iz katerih boste zvedeli tudi vse podrobnosti.

● Vsem tistim, ki so se prijavili za birmo, k pouku pa hodijo v svojih župnijah: s soboto 1. oktobra naj se pridružijo našemu razredu birmancev v Kew (ob dveh popoldne). Vse starše obenem naprošamo, naj vozijo do birne mladino redno k pouku.

Tudi naša skupina je bila med ostalimi, ki so se zbrale v stolnici k ekumenskemu bogoslužju in molitvi za narode brez svobode.

BESEDA, KI MOTI

... Tu sem šele tri leta in pol. MISLI so se mi zdele sprva zelo 'pohujšljive' — sem bil pač vajen v domovini trobljenja v en rog. Od osnovne šole dalje ga poslušam, dnevno bereš in gledaš na televizorju: kako bi te popolnoma ne prekvasil?! Danes gledam drugače: še pretiravanja ne najdem v vašem pisanju, kaj šele neresnice. Šele MISLI so me tudi naučile, da je domovina eno in režim drugo. — Prav je, da MISLI zastopajo slovenstvo na celi črti, saj drugače ne bomo obstali. Zelo me moti, ko v tukajšnjem vsakdanjem življenju tolikokrat slišim poudarjanje 'jugoslovanstva' in 'jugoslovankega jezika'. Kaj je temu vzrok? . . ." (N. N., Sydney)

NAJPREJ hvala za vrstice. Vse drugače zvone kot besede, ki mi jih je rekla nedavno dolgoletna naročnica: "Saj so MISLI lepe, a boli me, kadar kaj pišejo proti domovini. Doma so me na to opozorili . . ." Gospa je begunka (ni je pognala v svet domovina, ampak režim!) in še pred štirimi leti so ji bile MISLI všeč, pa niso prav nič drugače pisale kot danes. Trimesečni obisk domovine jo je prekvasil in "intervju" tajne policije preplašil. Žalostno, da se doma poslužujejo celo takihle boječih duš, da bi vplivale na urednika . . .

MISLI so od vsega početka posebej poudarjale ljubezen do rodne grude, naše narodnosti in jezika. Morda so prav v tem izvršile svoje največje poslanstvo; in še ga vrše. Vsa očitanja današnjim MISLI imajo vzrok drugje in ga ni težko uganiti. Zlahka bi padla tudi na prejšnje letnike in bivše urednike, a takrat naša izseljenska skupina še ni bila tako žalostno infiltrirana ter s tem načrtno razcepljena, kot je danes. V očeh domačega režima so veljali za izdajalce vsi begunci, pa tudi vsi legalni priseljenci, ki so jim begunci v naslednjih letih pomagali na pot preko morja. Konzulati so vse očitno prezirali, priseljenci zvez z njimi ne iskali — mirna Bosna! Danes je slika drugačna: spremenila se je z novo taktiko bratskega objema, ki je nevarnejša, pa zato žal uspešnejša. Voditi jo pomagajo brezznačajni lovci na osebni prestiž, nasledajo nerazgledani in boječe šibki. Izrablja pa podlo najplemenitejša čustva ljubezni do domovine — poleg bojazni pred morebitnimi posledicami nesodelovanja . . . Žalostna vsakdanja dejstva našega izseljenstva.

Naj se ustavim pri vašem vprašanju. Vzrok poudarjanja "jugoslovanstva" pri nas ima izvor v uradnem poslovanju sprejema novodošlih. Že pri prvih prise-

ljencih po vojni — četudi so bili begunci in sprejeti kot "Stateless", brez državljanstva — je bilo pri njih osebnih podatkih zabeleženo bivše državljanstvo. Kasnejša leta so videla tisoče novih, ki so prišli v deželo z jugoslovanstvom potnim listom. Državljanstvo torej: jugoslovanstvo. Slovenci z italijanskim potnim listom — in ten ni ravno malo — so bili na isti način prištet med italijanske državljanke, torej Italijane. Iz zgodovine priseljenstva v ZDA vem za enak problem: po statistikah pred prvo svetovno vojno imajo avstrijski priseljenci zelo visoko številko. Razumljivo, saj so v njej vsi narodni stare Avstrije, tudi Slovenci.

Ker Avstralec po svojih pojmih vrže državljanstvo v en koš z narodnostjo, mu je beseda "Yugoslav" kar zadostovala in dalje ni grebel. Še več: temu je po svoji logiki dodal še "Yugoslav language". Nešteti uradni dokumenti in statistike uporabljajo ta dva pojma za narodnost in jezik, ki ju praktično ni. Pri jeziku je sinonimni izraz za "Yugoslav" kvečjemu "Serbo-Croatian", kar se včasih sliši, a ga kljub ozkemu sorodstvu praktično prav tako ni. Slovenski jezik ne pride v poštev, saj ga na splošno ne razumejo niti Hrvati, kaj šele Srbi in Makedonci.

Da jugoslovanstvom konzulati med nami vse to odobravajo, ni nobena tajnost — za to je dokazov več kot dovolj. Prav to jim olajšuje širiti oblast celo nad svojimi bivšimi državljanji. Organizacije, ustanovljene ali vodene pod njihovim direktnim vplivom (s tem pa ni rečeno, da ne širijo vpliva na narodne, torej tudi naše slovenske!), nosijo jugoslovanstvom naslov — a vsak slovenski član v njih se bo mučil v razgovoru na sestankih ali zabavah s tujim jezikom. Tudi EA-radio naj bi bil pod skrbnim očesom konzulatov za nas vse "jugoslovanstvom" in jezik kvečjemu "Serbo-Croatian" — na srečo ob začetku ni uspel poskus, da bi bila slovenščina popolnoma izrinjena. Vsaj za Melbourne vem: ni bilo malo truda, da smo celo pod "jugoslovanstvom klobukom" komaj dobili skromno slovensko uro. Upajmo, da bo skorajšnja reforma etničnih oddaj dala naši narodni skupini polno priznanje samostojnosti.

Kljub uradnemu poudarjanju bivšega državljanstva so se že prvi priseljenci začeli zbirati na etnični bazi, kar je čisto naravno in nam tega v svobodni zemlji nihče ne more braniti. A vzelo je precej let, da je državne in etnične meje začela ločiti tudi avstralska oblast: danes sta slovensko ime in slovenski jezik splošno priznana. V tem vidim uspeh naših društev in verskih središč, pa zavednih posameznikov. Zadnji čas pri tem gotovo pomaga tudi vpliv slovenskega senatorja Lajovica, ki za svojo narodnost in njeno poznanje zastavlja vplivno besedo v najvišjih vladnih krogih. Uspeli smo tudi, da je slovenski jezik priznan v državi Viktoriji (in zdaj bo v N.S.W.) kot srednješolski predmet. Lep dokaz, da smo tu kot samostojna etnična skupina z lastnim jezikom in lastno kulturo. Nesmisel je, če slovenski priseljenec — neprašan po njem — poudarja državljanstvo (zlasti še bivše), pa naj že bo to jugoslovanstvo, italijansko ali avstrijsko. Ne pozabimo, da je že pred

stara Avstrija nastala prelepa pesem: **Slovenec sem, Slovenec sem, tako je mati d'jala!** . . . V prvi Jugoslaviji ni umolknila. Upajmo, da ne bo v drugi!

Žal moram omeniti, da mnogo rojakov prav pri tem kaže čudno brezbrzižnost in kaj malo narodne zavesti. Če mi sami to napak razumemo in povemo — kdo drugi se bo potegoval za naše pravice? Še molk ni na mestu. Tako kar lahko rečem, da je vzrok nejasne opredelitve še danes tudi v nas samih. Sami smo krivi, če kljub avstralskemu razvoju gledanja na etničnost tako hitro pade iz naših ust beseda "Yugoslav" namesto "Slovene" ali "Slovenian"; naj gre za narodnost ali jezik. Izraz pobira tudi naša tukaj rojena mladina, sliši pa ga od staršev in najbližjih, celo po slovenskih društvih.

Zanimivo, da so naše MISLI že leta 1958 povedale svojim bralcem, kaj mislijo o besedi "Yugoslav" in kdo nosi krivdo, da je v Avstraliji tako splošno v rabi tudi za nas Slovence. Nič ne bo napak, če člančič takratnega urednika, pokojnega o. Bernarda, z nekaj popravki tu ponovno priobčimo. Še je sodoben in lepo razjasni moj odgovor Vašemu vprašanju:

"DO YOU SPEAK YUGOSLAV?"

"SORRY, I DON'T."

"Well, I thought you had come to Australia to serve the people from Yugoslavia."

"This is correct."

"And you don't speak Yugoslav? How is that?"

"I repeat, I don't. Neither does anyone else."

"Now . . ."

"You see, there is a country called Yugoslavia, but there is neither such ethnic group nor language. There is a variety of languages spoken in Yugoslavia, principally Serbian, Croatian, Slovene (or Slovenian) and Macedonian. I understand three of them quite well — except Macedonian — but none of them I would call Yugoslav. All four of them were in existence many centuries before Yugoslavia came into being as one of European States (in 1918). Furthermore, **my own language** — Slovene — is spoken also in parts of Austria, Italy and Hungary. You cannot call such a language Yugoslav, can you?"

"Sounds strange to me."

"Well, sounds strange to me, too, when a person tells me that he speaks Australian. It doesn't happen often, but some people do put it that way."

"Yes, this is silly. We in Australia speak English."

"Very well. Take another example. A native of Austria — would you expect him to speak Austrian?"

"They speak German, don't they?"

"This is correct. A native of Switzerland — would you ask him if he speaks Swiss?"

"I admit — I wouldn't. It sounds odd. Yet, I could not tell the reason."

"The reason is obvious. There are three languages spoken in Switzerland: French, German and Italian.

A native of Switzerland may speak all three fluently, but he does not speak Swiss."

"I see. So the same is true of Yugoslavia?"

"Precisely. Only that four languages in Yugoslavia are much more closely related to one another than the three in Switzerland."

"Thanks. This was worth learning."

"Congratulations!"

*

Če Avstralsci pridejo s takim vprašanjem, človek potrpi in se potruži, da jih čedno pouči. Ako pa dobim vprašanje, bodisi po telefonu ali iz oči v oči:

"Govorite li jugoslavenski?"

. . . takrat dobim krče v želodcu.

Potem povem, da razumem po srbsko in po hrvatsko, govorim pa najbolje in najrajši slovensko, ker sem Slovenec po materi in očetu. Če nato dobim odgovor:

"Jaz sem tudi Slovenec . . ."

ali "Jaz sem tudi Slovenka . . ."

. . . takrat se mi želodec obrne in dobim morskobolezen.

Zdi se mi, da za take ni na mestu pouk, ampak — palica!

Pritožujemo se drug drugemu ustno, pišemo in bemo v tisku, kako čudno je, da nas svet ne pozna, ali vsaj ne pozna dovolj. Res! Če kje zineš, da si Slovenec, dobiš pogosto odgovor: "O, from Czechoslovakia . . ."

To nas jezi in pravimo, da celo načitani ljudje po širokem svetu ne poznajo zemljepisja.

Naj ga še tako poznajo: če bomo mi celo med seboj govorili "jugoslavenski", ne bomo niti sami nikoli vedeli, kdo smo. Kako bomo to potem tujcu povedali? Kdo naj jih pouči, če jih sami ne znamo, ali se nam ne zdi vredno?

Čas je, da nehemo z "jugoslovanskim" ali "jugoslavenskim" jezikom mešati svet in — sami sebe . . .

Vse življenje je živel v istem kraju. Od otroških let do sivih las je prehodil vsa pota in vse steze. In če so mu pomrli vsi svojci, je ostal star mecesen za skalo, je ostala steza po rebri, prerasčeni z resjem, je še tista njiva, kjer je delal desetletja, mu še poje isti zvon, ki mu je pel v mladosti. Zakoreninjen je v rodni kraj.

Človeku na tujem pa se na stara leta še bolj začne tožiti po gozdovih in livadah. Hrepenenje po domu se včasih sprevrže v boleče domotožje. In kjerkoli v tujini se utrne vzdih: "Da bi vsaj umrl doma!" Ali pa se čuje hrepenenje stare Sibile: ". . . ena se tebi je želja spolnila — v zemlji domači da truplo leži . . ."

In vendar je treba sprejeti vsako stvarnost: tudi starost na tujem. In napraviti jo je treba lepo in bogato kljub rahlemu domotožju.

Mi, ki smo dorasli prišli v svet, ne bomo nikjer doma. Izkoreninili smo se iz svoje zemlje, v nobeno se ne vrasemo več. To zmore le mladina.

A naša vloga je velika. Vedri, dobri starci med mladimi v tujini bi morali biti vodniki. Pozabimo nase. Ne tožimo za tem, kar se ne vrne več. Skušajmo pomagati njim, ki so izgubili ne le steze svojih polj, ampak tudi glavno stezo — do Boga.

Enemu samemu človeku prižgati luč v temo, je vredno življenja.

Škof Gnidovec je tako menil: da rešim eno samo dušo, je vredno iti v škopsko škofijo. Počez in podolgem je prekrižaril vse steze, da je iskal tisto eno dušo. Pa jih je našel na stotine in jih je rešil.

Za to gre, da damo vsebino in vrednost svoji starosti. Ustvarjamo jo z junaško odpovedjo sebi in z ljubeznijo do vseh, ki so še bolj na tujem in še bolj osamljeni kot mi.

Ne dvomimo, da bomo tudi na tujem našli srečno starost.

(Odlomek iz knjige:

Glejte, že sonce zahaja.

Pisal Franc Sodja CM)

POTA BOŽJA

DOBRI PASTIR

VSAK dober pastir zasluči, kdaj in odkod preti nevarnost njegovim ovčicam. Tako je tudi župnik Smrekar po obisku opernega pevca Ahačiča pri Cvelbarjevih takoj zaslučil, da Cvelbarjevim nekaj preti. Posebno Cilki. Težko je sicer presojati v takih trenutkih, ki pridejo navadno tako nepričakovano. Bodočnost je Bog pač zakril. Njegova čudna pota in božjo voljo je včasih tako težko doumeti.

Ob tistem obisku sta gospod Janez in oče Cvelbar jasno razsodila, kaj je privedlo Ahačiča na Cilkin dom. Zrela moža sta — niso jima ušli topli in božajoči pogledi mladega pevca, ki so veljali Cilki.

Končno to samo na sebi ne bi bilo nič posebnega in nič slabega. Toda dvoje dejstev je obema jemalo srčni mir: najprej to, da se je Cilka tako samovoljno odločila postati redovna sestra, drugo pa to, da tega človeka nista prav nič poznala. Da, po imenu in slavi, ki jo je užival kot operni pevec. Drugega nič. Župniku se je celo dozdevalo, da je nekoč o njem ujel nekaj dvoumnih pripomb v zvezi z neko pevko, a doslej se za take marnje ni brigal . . .

Vse to, od cerkvenega koncerta pa do pevske tekme, ima lahko za Cilko daljnosežne posledice. Lahko postane vsa ta zadevščina velika ovira božjim načrtom, prekrižajo se lahko božja pota in tepta Njegova volja. Lahko pa je božja volja ravno drugje: da se Cilka poroči, namesto da gre v samostan. Tako nenadno je vse skupaj prišlo — kdo je zmožen zdaj vse prav presoditi? Lahko je prav prvo, lahko drugo. A kdo more dati odgovor na vsa ta vprašanja, pred katerimi onemi vsa človeška modrost?

Samo Eden je, ki ve odgovor. Ni tako zamotanega vprašanja, da bi mu ne videl v globino . . .

Župnik Janez se je sprehajal po sobi. Hodil je od okna do vrat in od vrat do okna. V rokah je držal brevir, toda ni se mogel zbrati k molitvi. Misli so mu spet in spet uhajale v Cvelbarjevim. Kaj naj stori, da odvrne nevarnost? Kako naj svetuje?

Spomnil se je, kako ga je Cilka prosila, naj se je spominja v molitvi, da bi se lažje odločila za pravo pot v življenje. Po tistem razgovoru mu je bilo vse jasno in razumljivo: dekle se je odločilo za redovni poklic, kamor jo Bog vabi. Nič ni mislil na kake preizkušnje in tudi Cilka najbrž ne. Zdaj pa je uvidel, da ni tako enostavno. Res bo treba še prositi Boga za pravo odločitev. Po-

kazati mora jasnejše in odločnejše, kakšna je Njegova najsvetejša volja . . .

Ogrnil si je sukno in stopil v cerkev. V goreči molitvi pastirja je pred tabernakljem zadevo prepustil božjemu varstvu.

Se bolj kot na župnika je vse skupaj vplivalo na očeta Cvelbarja. Kje na svetu je oče, ki svojemu otroku ne bi želel vse najboljše? S skrbjo in ljubeznijo je zasledoval Cilkino rast in odgojo. Srečen je bil, ko je dekle s tako lepim uspehom končalo svoje študije; ponos mu je žarel iz oči, ko je gledal njene uspehe pri vodstvu cerkvenega petja. Ko mu je razodela svojo namero poklica, se je žrtve najprej ustrašil — je bila pač edinka in bi jo rad imel kje v bližini. Toda vdal se je v svoji veri. Zdaj pa je velika skrb legla na njegovo srce in bolelo ga je, ker skrbi niti s svojo ženo ni mogel deliti. Ona je čudno drugače gledala na vse. . .

“Bog nas preizkuša”, je govoril sam s seboj in dodal prošnjo iz očenaša: “. . . Ne vpelji nas v skušnjavo, temveč reši nas hudega! . . .”

Da, molitev in žrtve! Kar je mimo tega, je samo poslabšanje položaja. Zato je mož sklenil, da ne bo samo molil za Cilkinu razsvetljenje, temveč toliko časa ne bo prižgal svoje priljubljene pipe, da se zadeva ne reši na pravi način. Na katero stran, je prepustil Bogu. Njegova hčerka, njegovo najdražje, mora izbrati tako, da bo v življenju ostala dobra in srečna . . .

Pustiti pipico je bila zanj huda žrtev. Pri delu in ob večernem branju mu je manjkala med zobmi in dolgo ga je vzelo, da jo je nehal neprestano iskati v žepu. A tako je odločil in tudi držal. Za srečo Cilke bi storil vse.

In Cilka? Od nastopa v operi je živela v nekem polsnu. Spraševala se je, ali je bilo vse skupaj sploh resnica, ali je le sanjala. V njej se je nekaj razklalo, vstalo je nekaj novega, nepoznanega, ki jo je obenem navdajalo s plašnostjo in bolečino.

Postala je zamišljena in pogreznjena vase. Sredi gospodinjskega dela, ki ga je prevzela v domači hiši med počitnicami, je tolikokrat obstala in topo zrla predse. Slike zadnjih doživetij so vstajale pred njo. V vsaki je bila podoba Janka Ahačiča. Bil je postaven mlad mož, da malo takih. Njegov živi pogled jo je čudno vabil in vedno manj odpora je bilo v njej. Javljala se je ljubezen, ki ji je obenem prinašala sto bolečih vprašanj. Ali naj pusti, da se iskra razplamti v plamen? Naj odrine misel na samostan, ki je bila toliko časa srečo najljubša ter ob njej doslej ni imela pomislekov? Ko je videla ob tem trpeti še očeta in gospoda Janeza, ji je bilo še hujše.

Petje in harmonij, ki ga je imela v svoji sobi, sta pri Cvelbarjevih onemela. Mrzla tišina, ki je doslej niso bili vajeni. Oče je molčal in trpel, molčala je Cilka in pestovala svoje misli. Še mati ni mogla do besede, ker možu in hčerki ni bilo do govorjenja.

Cilka je po cele ure samevala v sobici in iskala rešitve. Kot vedno, jo je iskala pri Bogu, ki pa je tako skrivnostno molčal. Večkrat je segla po Hoji za Kristusom. In brala je v dvanajstem poglavju drugega dela:

Ko boš tako daleč, da ti bo bridkost sladka in prijetna zaradi Kristusa, tedaj vedi, da je dobro s teboj, zakaj našel si raj na zemlji.

Dokler ti je težko trpeti in bi rad trpljenju ubežal, dotlej ti ne bo dobro in bridkost, ki pred njo bežiš, bo vedno za teboj.

Ako se vdaš v to, kar mora biti, to je, da trpiš in umiraš, bo kmalu boljše in našel boš mir.

Vsi dnevi in vsi meseci so Gospodovi. Zato so vsi enako lepi. — Janez XXIII.

Nič na svetu ne stori človeka tako hitro starega, kakor strah pred starostjo. — Ernest von Feuchtersleben

Starost ni toliko stanje kakor naloga. Če jo rešimo, je starost vsaj tako lepa kot mladost, in smrt ni konec, ampak sad. — Anamarija Meiner.

Čas beži, Boga ljubimo vedno premalo in vedno prepozno. — R. de Langeac

Starost je preizkusni kamen za vse življenje. V starosti se razodene, kaj je človek iz sebe napravil in če

je uspel doseči osebno zrelost. — Friedrich Remplein

Globok in topel je mir človeka, ki ga Bog uči in ki v njem doživi starost. — Paul Claudel

DAROVI ZA BERNARDOV TISKOVNI SKLAD:

\$12.— Jožef Stemberger; \$8.— Milan Muršec; \$6.50 Peter Košak; \$6.— Jože Rede, Jože Kučko, Rozina Tkalečevič; \$4.— Rafka Kobal, N. N., Stefan Šernek, Jurij Pretnar, Anton Smrdel; \$3.— Ivan Slavec, Ivanka Dodič; \$2.— Neva Jans, Franc Valenčič, Marija Debelak, Stanko Ludvik, Jože Kalc, Ana Lesnjak, Marija Radič, Gabriel Pirc, Lina Grassmayr, Ludwig Grassmayr, Adolf Samsa, Angela Lečnik, Ivanka Žabkar, Vinko Čoper, Jerica Grželj, Daniel Sinigoj; \$1.— Stanko Kolar, Andrej Jernejčič, Danilo Kresevič, Gracijan Pirc, Louis Bauman, Mariana Šmit, Ana Kustec, Anton Podgorelec, Otilija Srebrnič.

ZA BARAGOV PROCES:

\$10.— Marija Mezgec.

SLOVENSKI MISIJONARJI, TOGO, AFRIKA:

\$20.— N. N. (za lačne), Mirko Cuderman (za lačne); \$10.— N. N., N. N.; \$8.— Ivanka Dodič (za lačne); \$7.35 Antonija Šabec; \$5.— Marija Mezgec; \$4.— Jožef Stemberger (za lačne).

Dobrotnikom Bog povrni!

**PRIHODNJA ŠTEVILKA BO
DVOJNA, TOREJ SKUPNA ZA
OKTOBER IN NOVEMBER. PRI-
ČAKUJTE JO V ZAČETKU NO-
VEMBRA.**

Besede so jo vsaj malo umirile. Bolj vdano je molila in čakala, da se razmere uredijo.

“Moj Bog, kar hočeš, kakor hočeš in dokler hočeš!” je molila v svoji notranji bolečini.

Dober teden po uspelem pevskem nastopu v operi je prejela Cilka pismo. Razveselila se je, saj je v prvem trenutku mislila, da ji piše katera sošolka. Toda pismonoša ji je ponudil tudi svinčnik in ji pokazal, kje naj potrdi prejem. Pismo je bilo priporočeno.

Spoznala je pisavo. Ista je bila, kot na vizitki v šopku cvetja na koncertu. Spoznanje ji je pognalo kri v lica in kar prav se ji je zdelo, da je bila sama doma.

Prerezala je ovitek. Pismo je bilo odišavljeno — prijeten vonj se je širil po sobi, ko ga je vzela v trepetajoče roke.

Sedla je in brala:

Spoštovana gospodična!

Najprej mi dovolite, da Vam k Vašemu nadvse uspelemu nastopu v operi še enkrat iskreno čestitam. Nad Vašim uspehom nisem bil prijetno presenečen samo jaz, ampak tudi moji operni prijatelji, posebno še ravnatelj gledališča. To je za Vas velike važnosti.

O tem in še o mnogih stvareh se želim z Vami osebno pogovoriti. Sprejmite moje vabilo in pridite v soboto v Ljubljano! Čakal Vas bom v veži glavne pošte do desete ure dopoldne.

Željno Vas pričakujem in Vas iskreno pozdravljam!

Janko Ahačič

Zganila je pismo ter ga porinila nazaj v ovitek. Nato ga je vtaknila v žep ter zamišljeno podprla glavo.

Kaj naj stori? Zopet je vstalo novo vprašanje, kateremu ni vedela odgovora.

Le zakaj ji vsak dan pošilja nove bolečine? Njene misli so nejasne in taka je celo njena molitev. Nič več se ne more zbrati: srce je nekje daleč od premikanja ustnic . . .

Slišala je korake v kuhinji: mati se je vrnila iz trgovine. Naj ji pokaže pismo? Ne, noče odkrivati pred njo svojih čustev, kakor sta se v dneh po koncertu tudi z očetom nekako ogibala drug drugega. Duševno razpoloženje vseh treh, doslej tako pristrčno, je bilo zdaj boleče in nenaravno. Nihče ni upal načenjati razgovora.

Vstala je in zamišljeno nadaljevala s svojim delom.

Med kosilom pa se je odločila, da pojde k gospodu Janezu. Le kako, da se že prej ni domislila tega? Stari župnik je dober in izkušen — če kdo, ji bo on prav svetoval. V tej neodločnosti ne more več živeti.

Sklep je bil storjen in takoj po kosilu se je odpravila proti župnišču.

Župnik jo je prijazno sprejel. Cilki se je zdelo, da še prijazneje kot običajno. Očividno je njen obisk smatral za dobro znamenje, saj po opernem nastopu še nobenega Cvelbarjevega ni bilo na spregled, sam pa tudi ni hotel k njim v bojazni, da bi jim še povečal skrbi.

“Sedi, Cilka, sedi in povej kaj lepega — čast Bogu!” je začel gospod Janez ter dekletu ponudil stol poleg svoje delovne mize.

“Včasih je bilo lepo, včasih! Sedaj pa je tako pusto in žalostno . . .” je dejala Cilka.

“Mlado dekle in žalost — to vendar ne gre skupaj!” se je pošalil župnik. Hotel je odobrovoljiti Cilko, ki je žalostno obsejala in se zazrla skozi okno. Oči so ji zalile pridrževane solze.

Tudi gospodu Janezu je bilo hudo. Čutil je, da njegove besede v dekletu niso našle nobenega odmeva. “Kaj je, otrok moj?” je očetovsko vprašal.

“Lahko si mislite in česar ne veste, je napisano tukaj,” je Cilka ponudila župniku Jankovo pismo.

Janez Smrekar si je nataknil očala in vzel pismo iz ovitka. Močan vonj mu je udaril v nosnice, da je zasmrkal. Takoj mu je povedal, da prihaja od nekoga, ki mnogo da na to, kar prija peterim človeškim čutom.

Popravlil si je očala in začel brati, Cilka pa se je v mučni tišini zopet zazrla skozi okno. Vreme je bilo pusto, jesensko. Ta puščoba je še bolj vplivala na njeno razpoloženje.

Gospod Janez je prebral in še nekaj časa topo strmел v vrstice. Razumel je vse. Počasi je vrnil pismo, odložil očala in uprl pogled v Cilko.

(Dalje prihodnjič)

Naša letošnja akcija: **ŠE STO NOVIH NAROČNIKOV!** je do konca avgusta dosegla število 84. Še 16 novih naročnikov do konca letnika nam je treba, pa smo z njo uspeli. Pomagajte nam!

*

NOVI NASLOV

... ima slovensko versko središče v ADELAIDI. P. Filip, ki že od božiča uporablja za tamkajšnje Slovence staro in prijetno anglikansko cerkvičico, se je nedavno preselil k njej v izpraznjeno župnišče. Novi naslov je: **HOLY FAMILY SLOVENE MISSION, 32 HOLDEN ST., HINDMARSH, 5007, S.A.** Telefonska številka se s spremembo naslova ni spremenila: še vedno je 46-5733.

V BORBI Z ALKOHOLIZMOM

TUDI LETOS smo se trije iz adelaidske slovenske etnične skupnosti udeležili letnega seminarja, ki ga je priredila ustanova “**The S.A. Foundation on Alcoholism & Drug Dependence Inc.**” Vršil se je vso soboto 23. julija. Njegova tema je letos poudarila spremembe v naših odnošjih do alkoholizma: **Changing attitudes towards alcoholism.** Odprl ga je zdravstveni minister Hon. D. H. Banfield, glavno dopoldansko predavanje (“It is a Matter of Attitude”) pa je imel Dr. J. W. Gabrynowicz. Glavni popoldanski govornik (“Attitudes Towards Alcoholism in Industry Programmes”) je bil Mr. W. W. Marshall. Tudi vsi razgovori po predavanjih so bili kaj zanimivi in poučni.

V novem — **rehabilitacijskem** — programu v borbi z alkoholizmom se že vidi gotov uspeh. Po vladnem dodatku in spremembi prometnega zakona v Južni Avstraliji, more biti vsak voznik, ki ga v teku treh let drugič zasačijo pijanega za volanom, poslan na kliniko za alkoholike k nekajurnemu pouku. Statistika pove, da je bilo v obdobju štirih mesecev (od 1. marca do 30. junija letos) v Adelaidi zasačenih le 961 pijanih voznikov, iste štiri mesece v lanskem letu pa kar 1589. To dokazuje, da spremembe zakona dajo voznikom misliti.

Spremembe zakona bodo zelo verjetno v nekaj mesecih prinesle tudi novost, da biti javno pijan za prvič ne bo več prineslo kazenskega postopka. Pač pa bodo opijanjenemu pomagali domov, ali pa do posebnega centra (eden takih centrov za alkoholike v Adelaidi že obstaja), kjer se bo streznil. Na ta način bo alkoholik spoznal, da potrebuje zdravniško pomoč in jo bo tudi dobil. Upajo, da bo s tem doseženo več kot pa s sodi-

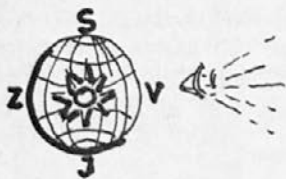
ščem in denarno ali zaporno kaznijo, ki je bila uzakonjena doslej.

Neka ameriška tvrdka, ki je za svoje delavce pričela z rehabilitacijskim programom, se ponaša z uspešnim ozdravljenjem 25 alkoholikov. Rešila je v enem letu 10,850 delavnih ur, 9,878 dolarjev zavarovanja, nesreče pri delu pa so se zmanjšale od 62 na 24. Tudi odpustiti nř bilo treba vse leto zaradi nerednosti nobenega delavca. Vse, kar je vložila v svoj rehabilitacijski program, se ji je bogato obrestovalo.

Kljub vsem tem poskusom in tudi uspehom pa je res, da je alkoholizem težko breme družbe. Kar 20% pacientov po bolnišnicah je alkoholikov in alkohol je glavni vzrok njihove bolezni. Od alkoholikov je 95% zaposlenih, kar z izgubami delavnih ur občutno zmanjšuje produktivnost. Davek, ki ga oblast dobiva za alkohol (Customs and excise taxes) — eno biljardo dolarjev letno — in država S.A. za takso za dovoljenja (licensing fees) — 70 do 80 milijonov dolarjev letno — še vedno ne odtehtata vsoto narodne potrošnje za posledice pijače: smrti, nesreč, kriminala, zdravniške pomoči, manjše produktivnosti . . . (Razmerje je \$1.00 proti \$1.23.)

Tudi na nas vseh je, na posameznikih in zlasti na naših organizacijah, da v tej borbi proti pijančevanju doprinesemo svoje. Vsako sodelovanje s programom, ki skuša alkoholikom pomagati do ozdravitve ali vsaj izboljšanja, je pravzaprav že uspeh. Zmanjševati alkoholizem — to našo narodno bolezen — je važna zadeva. Potem bo vse lepše tudi v veseli domači družbi, pa v marsikateri družini — tudi naši slovenski . . .

MIRKO FLUHER

Z VSEH VETROV

NAŠ RIMSKI ROJAK, dr. Maksimilijan Jezernik, je že lani nosil levji delež pri pripravah in vodstvu velikega mednarodnega misijonskega kongresa, ki ga je zdaj zaključil s izdajo treh zvezkov njegovih predavanj. Letos pa mu je Cerkev poverila tajništvo pripravljalnega odbora za **Simpozij** — študijsko mednarodno srečanje o današnji misijonski formaciji. Namen srečanja: zbrati vse vzgojne činitelje bodočih misijonarjev vsega sveta in skupno študirati problematiko vzgoje k misijonskemu poklicu.

Simpozij je del sporeda velikih slavij 350-letnice ustanovitve papeške misijonske univerze "Urbaniana".

Našem rojaku, ki vrši v Rimu že celo vrsto odgovornih služb, tudi k temu njegovemu delu iz srca čestitamo. Prepričani smo, da so ga poverili pravemu možu.

Z njim je slovensko ime tudi v Rimu in vsemu katoliškem svetu znano in priznано.

NEDAVNO sem bral članek, ki govori o filmskih gledališčih Melbourn. Obdela 33 filmov, ki so jih vrteli na dan, ko je bil članek pisan. Tole porazno sliko pokaže: 14 jih ima označko R (Restricted) — poudarjanje pretirane spolnosti v sliki in besedi ter nasilnega kriminala; 11 filmov je z označko M (Mature audience) — na malo višjem nivoju od prvih. Pet filmov je NRC (ne za otroke) in le trije so za splošno občinstvo. Ista slika bi bila v vseh mestih Avstralije in verjetno po vsem svobodnem svetu. Filmi prinašajo producentom milijone, nas pa spreminjajo v krvoločne živali, ki nagonsko iščejo užitka in krvi. Pa se čudimo, da po mraku mnogi ne upajo več na cesto ter so časopisi polni poročil o posilstvih, ropih in umorih . . .

ZADNJIČ smo pisali o svetem sindonu — prtju, v katerega naj bi bilo povito Jezusovo telo po snetju s križa. Omenjali smo številne in natančne raziskave švicarskega profesorja Maxa Freia, ki so z novimi izsledki potrdile prejšnje.

Tem raziskavam svetega sindona je prav nedavno dodal svoje tudi strokovnjak Giuljo Ricci, ki je odprl v Rimu posebno fotografsko razstavo o zanimivem prtju. Z najnovejšimi raziskovalnimi metodami so na platnu odkrili tudi sledove bičanja — nov dokaz o njegovi pristnosti.

SPOLNO VZGOJO danes poudarjajo po vsem svetu in uvedli so je po mnogih šolah kot redni predmet. Gre pa v mnogih vzgojnih načrtih bolj za informacije kot za vzgojo samo. Nemška škofovska konferenca je pri tem poudarila, da je spolna vzgoja predvsem stvar staršev, šola pa naj bi bila njihova sodelavka in po-

močnica, ker mnogi starši te naloge ne morejo sami dobro opraviti. Gotovo pa ni prav, če starši vse to prepuste samo šoli. Doraščajoči človek zahteva več kot samo razlago spolnih funkcij. Treba ga je stalno navajati k obvladovanju in k službi velikim vrednotam človeškega življenja. Treba ga je spodbujati in mu pokazati pot k spoštovanju vsega lepega in dobrega.

Je pa gotovo težko govoriti o spolni vzgoji, dokler mladina lahko dobi v roke najbolj umazano pornografijo, ki prinaša milijone dobička, oblasti pa pri vsem zatiskajo oči. Zgledov, ki si jih mladina želi in najbolj osvajajo, je danes tako malo. Ravno idoli mladine proslavljajo uživanje, pomagajo pa jim ohlapni državni zakoni, ki dovoljujejo preveč, odpravljajo vsako cenzuro ter jemljejo pri vzgoji mladine vedno več pravic iz rok staršev.

PRIPRAVLJALNE KONFERENCE pohelsinških zborovanj bi se morale zaključiti že 29. julija, pa so se zavlekle, ker je prišlo do resnih nesporazumov med delegati zahodnih in delegati komunističnih držav. V glavnem je šlo glede formulacij, ki bodo lahko odločno vplivale na potek oktobrske konference, katera se bo predvsem bavila z vprašanjem detente in človekovih pravic. Sovjetska zveza je zahtevala tudi vnaprej določen datum zaključka oktobrske konference kot celote. Po mnenju zahodnih delegatov hoče s tem preprečiti zahodu možnost podrobnih razprav zlasti o zadevi človekovih pravic ter kontrole izpolnjevanja zadevnih členov helsinške pogodbe iz leta 1975.

Če že niso kaj določenega odločili, računajo, da bo oktobrska konferenca trajala okoli štiri mesece, vključno osem tednov debat v vsaki od petih glavnih komisij.

V TANZANII so pred štirimi leti podržavili vse misijonske šole, češ da je treba "vsa področja proizvodnje postaviti pod upravo ljudstva", torej tudi in zlasti še proizvodnjo vzgoje. Misijonarji, ki so poučevali po šolah, so morali zapustiti deželo. Vzelo je komaj štiri leta, pa je vlada spoznala, da je storila napako: ugotovila je skrajno nazadovanje šolske uprave. Ni ji kazalo drugo, kot da ponudi vodstvo šol spet Cerkvi. Žal so štiri leta šol v državni posesti uničila toliko šolskega inventarja in tako zredčila šolske moči, da so morali škofje državno ponudbo — odkloniti. Niso si upali znova naložiti bremena, ki jim je bil takrat s silo odvzet. Ostal bo na ramah države, ki ga je nezmožna nositi . . .

USODA kitajske Cerkve je še vedno zavita v temo, saj so poročila zelo skopa. Vemo, da je med 840 mili-

joni prebivalcev morda dva in pol milijona katoličanov. Med njimi naj bi delovalo blizu tisoč domačih duhovnikov. Sam Bog ve, kaj so morali ob prelomu prstati posamezniki in skupnosti, kakšna junaštva so pokazali in koliko jih je za vero izgubilo življenje.

Leta 1946, komaj tri leta pred komunistično zasedbo, je papež Pij XII. za Kitajsko postavil redno cerkveno vodstvo: ustanovil je 98 nadškofij in škofij, povečini s kitajskimi škofi. Vernikov je bilo takrat na Kitajskem nad tri milijone krščenih, šeststo tisoč pa se jih je pripravljalo na krst.

Od usodnih sprememb na Kitajskem je imela korist edino Cerkev na Tajvanu (Formoza), kamor so se zatekli številni verniki in tudi izgnani misijonarji. Dežela je zacvetela. Leta 1950 je bilo na Tajvanu le 15.000 katoličanov, danes pa jih je nad 350.000.

VESOLJE bo moralo dobiti smetarja, da ga bo čistil nepotrebne šare, saj je znano, da kroži po bližnjem vesolju okrog zemlje že okoli 3000 umetnih satelitov in njihovih ostankov. Ameriški inženir aeronavtike, Marshall Kaplan, je zasnoval postopek, po katerem bi mogli loviti te satelite in ostanke ter jih varno vračati na zemljo. Vesoljni taksi naj bi peljal s seboj vodo, s katero naj bi škropil to "vesoljno šaro". Ko se voda v vakuumu dotakne kakega predmeta, zmrzne — torej bi led takoj prekril vsak satelit, ki bi s tem zmanjšal hitrost in bi ga lažje prestregli.

Vesoljna tehnika nam prinaša tudi vesoljne skrbi. Kot da bi jih že na naši nesrečni zemlji ne imeli dovolj . . .

CARTERJEVE tiskovne konference na TV postajajo dolgočasne, izjavljajo ameriški novinarji. Vedno ista vprašanja in isti odgovori, sprememba je le v tem, da se ameriški predsednik zadnji čas ne smehlja več tako široko, kot se je smehljaj med volilno kampanjo in v prvih mesecih svojega predsedovanja. Še vedno trdi, da "ima veliko načrtov in da vse teče kakor po žnorce", novinarji pa mu ne verjamejo. Celo to je eden napisal, da se mu zdi Carter kot razkošno cvetoče drevo, ki pa ne obeta nikakega posebnega sadu . . .

O KONCERTU med chicaškimi Slovenci smo brali nedavno, priredil ga je cerkveni pevski zbor, skupno z angleško-slovenskim dekliskim pevskim zborom in pa zborom sobotne šole, pod vodstvom organista dr. Fischingerja in pod taktirko p. dr. Vendelina Špendova OFM. Odličan koncert, udeležba pa — zelo slaba. Zato smo pri poročilu brali pripombo: "Prav tistih ni, ki hočejo začeti na novo delati za Slovence. Ne mislijo pa, da bi sodelovali pri tem, kar imamo."

Pripomba je zlata modrost za vsako izseljensko skupnost — tudi našo avstralsko. Mnogo sem jih že srečal, ki veliko govore, kako bi moralo biti, sodelovanja pri tem, kar smo s težavo ustvarili, pa ni nobenega. Ko bi bil vsi taki, bi kaj kmalu med nami zamrla prav vsa aktivnost . . .

V CANBERRI je v poslanski zbornici dne 18. avgusta letos govoril Ross Malcolm McLean, poslanec za Perth, W.A. Izrazil je svojo zakrbljenost za avstralske državljane, ki so bili rojeni v Jugoslaviji. Dobil je pritožbe in povedal je nekaj krepkih primerov iz Perth, da so člani tamkajšnje srbske pravoslavne Cerkve ustrašeni in je njih osebna svoboda celo v svobodni Avstraliji ogrožena po konzularnih predstavnikih. Nekateri taki avstralski državljani so po vrnitvi iz obiska Jugoslavije tudi povedali, da so bili tam izpraševani od tajne policije o protikomunistični aktivnosti Jugoslovancev v Perthu. "Neverjetno je: avstralski državljani, ki živijo v Avstraliji in uživajo osebno svobodo, povezano z državljanstvom: pravico svobodnih odnosov, svobodnega sestajanja in svobodnega izpovedovanja vere — pa so njih pravice ogrožene po konzularnih uradnikih tuje dežele. Avstralija je svobodna dežela, Perth svobodno mesto in vsi naši državljani so svobodni ljudje", je dejal med drugim.

Iz lanske novembrske številke "The Review of International Affairs", ki izhaja v Belgradu za Socialistično zvezo delavnega ljudstva, je poslanec McLean v zbornici citiral članek Dolanca, tajnika Izvršnega sveta predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Dolanc govori o nalogah do jugoslovanskih državljanov izven domovine. Predpostavlja njihovočasno zaposlitev in njihovo vrnitev domov, konzulatoma pa nalaga pravico vmešavanja v njih zadeve. Posebej poudari, naj skupno s svojimi kulturnimi in informacijskimi centri podpirajo organizacije, ki so v liniji "z našo socio-politično realnostjo".

Poslancu McLeanu se je zdela zadeva avstralskih državljanov iz Jugoslavije "zelo resnega značaja", in "vprašanje človeških pravic". Zato je na koncu govora zaprosil zunanega ministra Mr. Peacocka, naj celo stvar temeljito preišče.

Naš komentar: Čas je že bil, da je padla beseda o tem v avstralskem parlamentu. Dovolj je dokazov za strah pred konzulati tudi po drugih mestih, ne le v Perthu, in tudi med slovenskimi priseljenci. Kaj malo je tudi naših obiskovalcev domovine — avstralskih državljanov — ki ne gredo preko "intervjuja" s tajno policijo. Nekateri niso vprašani le o tukajšnji protikomunistični aktivnosti, ampak celo to, koga so volili pri avstralskih volitvah, če hodijo v slovensko cerkev, katerega društva so člani ter podobne osebne zadeve, ki ostrašijo marsikaterega našega svobodnega avstralskega državljanca.

In čudno: nobena jugoslovanska narodnost na radiu EA ni poročala o McLeanovem razkritju v parlamentu, pa bi bilo kar prijetna novica za dvig morale med nami. Strah pred konzulati?

Dragi Striček!

Ker si bil v zadnji številki tako razočaran in si nas pokaral, se bom danes jaz potrudila in pokazala, da nismo vsi lenuškarji.

Nam napisati pismo ni tako lahko, kot je Tebi. Pa smo tudi brez pisanja pisem zelo zaposleni v našem prostem času: slovenska šola in vse ostalo. Zdaj pred tretjim koncertom smo imeli veliko pevskih vaj. Zato pa smo imeli v Canberri tudi lep uspeh, kar si gotovo že slišal. Upamo, da bomo pridno nadaljevali in dobili med nas še več novih pevcev.

Za canberrski uspeli koncert se moramo zahvaliti p. Stanku in p. Lovrencu. GLASNIKI pa naj rečemo hvalo posebej Marku Plesničarju, ki se je zelo veliko trudil za nas. Ne smem pa pozabiti naših mamic in atkov, ki so nas redno vozili k vajah. Veliko skrbi jim damo, pa tudi veselja.

V Canberri smo bili vsi prav zadovoljni. Zato tudi hvala Canberrskemu slovenskemu društvu, kjer so nas tako lepo sprejeli in postregli.

No, zdaj pa nam ne smeš več reči, da smo lenuškarji! — **Stefi Grč**, 12 let, Bulleen, Vic.

Dragi Striček! — Da ne boš spet žalosten, mi je mamica pomagala napisati tole pismo za Tebe. Zares ni lepo, da Kotiček pustimo prazen, ko je v MISLIH za nas. Moral bi dobiti toliko pisem, da bi lahko kar izbiral.

Zdaj imamo počitnice, zato je tudi ata vzel dopust in bomo šli za nekaj dni v Sydney na obisk k znanecem. Ti si predaleč, da bi Te obiskali. Zato pa Ti pošiljam to pismo, ki naj Ti prinese moje lepe pozdrave. Enako vsem Kotičkarjem! — **Joe Malnar**, 11 let, Newcastle, N.S.W.

DRAGI OTROCI!

Naj bo danes z našo galerijo mladih na vrsti zopet Viktorija! Predstavljamo vam brata **FRANKA** in **SREČKA ŠAJN**, ki živita s svojo mamo in sestrico v Kew, ne daleč od verskega središča. Ata, kakor mama doma iz knežške županije, jima je umrl pred nekaj leti. Frank je bil rojen v Wagga Wagga, N.S.W. (leta 1954), Srečko pa v Melbournu (leta 1956). Med njima je torej dve leti razlike. Oba sta začela šolo v Thornburyju (St. Mary's), jo nadaljevala v farni šoli v Kew, srednjo šolo pa tudi v istem okraju. Frank je nato obiskoval štiri leta Swinburne College of Technology in diplomiral (Diploma of Engineering — Electronics)

OČKU

POKUKALA ŠELE SEM V SVET,
KOT SPOMLADI ZVONČKOV CVET;
ZVONČEK ZLATO SONCE NOSI,
VSEPOVSOD VESELJA TROSI.
TUDI JAZ SEM ZVONČEK —
SRCE JE MOJE SONČEK:
ROŽIC SEM NABRALA
IN TEBI, ATEK, JIH BOM DALA
DANES ZA VESELI GOD.

VEŠ, ATEK, MOJ SRČEK
UTRIPLJE VES DAN
IN NITI PONOČI
NI TUDEN, ZASPAN.
A ZDAJLE UDARJA,
HITI MI PREVEČ —
SAJ KLIČE: MOJ OČKA,
STO LET IN ŠE VEČ!

ter ob sedanji brezposelnosti še zdaj čaka na primerno delo. Srečko pa že dve leti obiskuje RMIT: hoče postati elektronski tehnik in se posebej zanima za barvno televizijo. Za harmoniko, ki se jo je učil štiri leta, ni več časa: oba brata sta vsa v elektronski tehniki, da ju še mama komaj spravi od strokovnih knjig in aparatov.

Povedati moram, da sta mirna in tiha šajnova fanta v svoji stroki res mojstra ter se nanju lahko zanesesh. Pred veliko nočjo sta verskemu središču uredila novo zvočno napeljavo pred lurško votlino, pa tudi v naši cerkveni dvorani sta doma med žicami in kabli. Kontrolna kabina nad prodajnim oknom kuhinje je njuna ob naših predstavah: prevzela sta skrb za ozvočenje in osvetljavo odra ter smo jima za uslugo prav hvaležni.

Pri vsem tem moramo poudariti, da se z obema bratoma lahko pomeniš "po domače". Slovenskih izrazov za elektronske priprave res verjetno ne bosta nikoli znala, običajni razgovor pa jima ne dela nobenih težav. Zato smo ju vsi še bolj veseli in zaslužita naše priznanje.

KRIŽEM AVSTRALSKE SLOVENIJE

SYDNEY, N.S.W. — Dne 5. septembra 1917 je bil rojen v Grahovem na Notranjskem najmlajši sin znane Krajčeve družine. Niko smo ga klicali na Trgovski akademiji v Ljubljani. Pod tem imenom ga kot zavednega Slovenca poznajo tudi naši številni rojaki v Sydneyu, kamor je prišel po končani vojni ter si s pridnostjo in znanjem ustvaril znano ter priznano gradbeno podjetje.

V letošnjem septembru obhaja torej naš Niko svojo šestdesetletnico. Kdo bi verjel, da je že deset let tega, kar se je srečal z Abrahamom! Naj mu tudi ob tem jubileju, ki ga bo praznoval ob svoji soprogi Marjanci, svojih najbližjih in vnuku Adamu, iskreno čestitamo tudi vsi njegovi prijatelji. Kličemo mu iz srca: Niko, še na mnoga zdrava in srečna leta! — **Miša Lajovic.**

Čestitkam dolgoletnemu naročniku MISLI ter darovalcu za Sklad se pridružujeta tudi uredništvo in uprava.

Senator Lajovic zgoraj omenja, da je bil Niko rojen v Grahovem. Če se urednik prav spominja, je bil naš šestdesetletnik rojen prav v hiši, v kateri je med revolucijo zaplapolal "v ognju groze" — kakor je v pesniški slutnji sam zapel — in končal v plamenih svoje mlado ter tako obetajoče življenje naš veliki pesnik France Balantič. — **Ur.**

MELBOURNE, Vic. — Ker v W.A. Slovenci nimajo stalnega duhovnika in verjetno ne boste dobili sporočila od tam, bi rada jaz objavila vest o smrti naše dobre znanke. Dne 4. avgusta je v Fremantle preminula **gospa JOZEFINA BEZGOVŠEK** r. Dimec. Zapušča moža Jožefa, tri odrasle sinove in eno hčer. Blaga pokojnica je bila rojena 21. marca 1896, Sava pri Litiji. Bezgovškovi so dospeli v Avstralijo leta 1949 iz Nemčije. Najprej so se naselili v Northamu, W.A., kasneje pa prišli v Fremantle, kjer so še sedaj.

Pokojno Jožefino priporočam v molitev, žalujočim svojem pa izreka vsa naša družina iskreno sožalje ob bridki izgubi. — **Marija Hartman.**

Izrekom sožalja se pridružuje tudi uredništvo MISLI, gospe Hartmanovi pa lepa hvala za sporočilo. — **Ur.**

BRISBANE, QLD. — Razveselilo me je, ko sem v prejšnji številki bral poročilo gospe Andreis o naši udeležbi pri procesiji, kakor v julijski številki poročilo gospoda Primožiča o srebrnomašniku p. Valerijanu med nami. Res je bilo lepo. Vsi smo prejeli tudi srebrnomašne spominske podobice, na katerih je tako pomemben izrek: **Služil sem in glejte: služiti je veselje...** Zdi se mi, da izrek velja vsem, ki se trudijo za skupnost. Bolj ko človek ta izrek premišljuje, bolj **spoznava,**

kako je bogat po vsebini. Služiti z dobrim namenom resnici, služiti nesebično bližnjemu in skupnosti je res veselje. Služba zgolj lastnim interesom tega veselja ne more prinesiti. Služiti tujim in dvomljivim interesom pa prinese ravno nasprotno: škodo sebi in skupnosti. Vedno se prej ali slej izkaže, da je tako.

Naš redni občni zbor "Planinke" je bil 10. julija v Litvanski hiši. Končno urejena in tiskana pravila so bila odobrena, odbor izvoljen in dali smo poudarka tudi mladini z njenim pododborom. Zadnja točka dnevnega reda — o nakupu zemljišča — je bila preložena na Izredni občni zbor, ki naj bi bil sklican v kratkem. Do njega pa je prišlo še hitreje kot smo mislili, kajti našli smo zemljišče, ki bi bilo za nas kot nalašč in tudi njegova cena za naše razmere ni previsoka. Tako smo se na nedeljo 14. avgusta k napovedanemu Izrednem občnem zboru zbrali kar na tem zemljišču, da so člani mogli videti sami, kaj so naši načrti.

Prišlo nas je res lepo število in imeli smo dolg ter zanimiv razgovor, kaj in kako. Nekateri so bili mnenja, naj bi raje kupili staro hišo kje bliže središča mesta, a veliki večini je bila odborova izbira zelo ščeč. Volitve za nakup so pokazale sledeči rezultat: 41 glasov za, 9 proti, 2 pa nevtralna. Tako kar lahko z veseljem zapišem, **da smo uspeli priti do LASTNEGA ZEMLJIŠČA**, kjer bo naša "Planinka" razvijala dalje svoje načrte za slovensko skupnost v Brisbane. Seveda so nam poleg denarja, ki ga ima društvo v blagajni, potrebni tudi darovi rojakov in v ta namen je odbor že odprl **NABIRALNO AKCIJO**. Lepo število rojakov se je takoj odzvalo z darom dvesto dolarjev. Tudi bo za vse rojake s pridnimi rokami odslej dosti prilike, da pokažejo dobro voljo. Zemljišče bo treba čim prej očistiti in urediti, da nam bo čim bolj služilo. Tudi ne bomo smeli predolgo odlašati z Domom, ki naj zraste na kupljeni zemlji in nas združi pod isto streho.

Iskati zemljo v skupne društvene namene ni lahka zadeva in odbor je pri tem naletel na mnogo ovir: prevelika razdalja, previsoka cena, slaba ali močvirnata zemlja, slabe ceste do zemljišča, nesprejemljive zahteve občine ali sosedov, nevarnost predvidenih mestnih načrtov, pa še mnogo drugih neprijetnih okoliščin... Vsaka taka in podobna ovira pokvari glavni in prezpogojni namen skupnega središča, ki naj bi bil predložen občini kot: **Private open space — Social Recreation Centre**. Z omenjenimi problemi in malo denarja ni lahko iskati in večkrat smo že skoraj obupali. A popustili nismo in vztrajnost je bila kronana z uspehom. Našli smo zemljišče, ki bo vredno nositi slovensko ime.

Lega kupljenega zemljišča vsestransko odgovarja našim potrebam. Dvajset minut iz središča mesta ni za današnje razmere nobena razdalja, posebno ne, če vzamemo v obzir South East Freeway, ki se bo v bližini kupljenega zemljišča združila s Pacific Highway. Leži v Loganholme, komaj eno miljo od Pacific Highway, ob lepi cesti California Creek Road, ki vodi v Redland Bay. Ima lep razgled daleč naokrog in je v neposredni bližini znane izletne točke Aquatic Gardens in Golf Club-a. Zemljišče ima površino 403 m x 60 m ter še 160 m dolgi in precej široki podaljšek, ki nam bo odlično služil za parkiranje avtomobilov. Tudi cena je zmerna in jo bomo s skupnimi močmi zmogli: \$16.750. Težko bi mogli najti kaj primernejšega za naše namene in naše razmere. Zato kar korajžno gledamo v bodočnost.

Naj rojakom predstavim tudi novi upravni odbor "Planinke": Mirko Cuderman, predsednik; ga. Kristina Vujica, podpredsednica; ga. Frida Celin, tajnica; Ivan Pišotek, blagajnik; Jaka Kapelj, gospodar; Milan Kuster in Adolf Perger, odbornika. Za nadzornika je bil izbran g. Franc Hrvatin. Prepričan sem, da bomo vsi držali svojo obvezo in po najboljših močeh služili potrebam slovenske skupnosti v Brisbane.

Poštni naslov "Planinke" je zdaj: P.O. Box 187, South Brisbane, 4101, Qld.

Upam, da se bomo iz Kraljičine dežele še kaj oglašili in poročali o naših uspehih ter bodočih načrtih. Do takrat pa: s slovenskimi pozdravi vsem rojakom — **Mirko Cuderman.**

Čestitke brisbanskim Slovincem, da so se ojunčili in prišli do lastne zemlje! Prepričan sem, da to lahko zapišemo v imenu vseh naročnikov, ne le v svojem. — **Urednik.**

Melbournski rojaki!

Želite morda kupiti po zmerni ceni KOKOŠI, ali zares SVEŽA JAJCA?

Oboje Vam nudi kokošja farma Bruna in Alme SDRAULIC (komaj miljo in pol od Slovenskega grička v Elthamu).

Research Warrandyte Road, RESEARCH
Telefon: 437-1868

WOLLONGONG, N.S.W. — Na gričku v Dapto smo se imeli zopet lepo na predzadnji dan v mesecu juliju. Zaradi mrzlega vremena so se nekateri sicer raje gredli doma na toplem, a kar nas je bilo, smo bili prav zadovoljni. S toplim vremenom pa se bo, upamo, naša dvorana na gričku spet napolnila.

Kot smo že brali pod "Sydneyjskimi stolpi", je bil med nami gospod Lojze Rajk. Njegov obisk pri sorodnikih je trajal malo nad dva meseca. Čas je kar prehitro minil in moral se je vrniti v domovino, da prevzame delo na župniji. Proti koncu počitnic smo se ga že kar navadili in ob slovesu nam ni bilo lahko pri srcu. Zadnje nedeljo pred odhodom sta med slovensko mašo dve deklici prejeli prvo sveto obhajilo. Ena je bila njegova nečakinja, druga pa Ivanka Kropič. Obema želimo obilo božjega miru, po katerem vsi tako hrepenimo.

Mislím, da bi bilo lepo, če bi imeli v Wollongongu vsako leto takole slovesnost: prvo obhajilo slovenskih otrok tako poživi tudi nas starejše. Razumem, da nas je malo in da so patra kot sestre v Sydneyu zelo zavzeti. Tam se versko središče res lepo razvija, z njim pa poleg vere tudi slovenstvo. Vsaj kolikor se da, razvijmo to tudi v Wollongongu, ter lepo sodelujmo eni z drugim!

Tolikokrat mislim na vse to: ko smo prišli sem v novo deželo, smo bili vsi eno. Zdaj pa nas razdvaja toliko stvari. Nimam v mislih samo različnih političnih teženj, ki nas danes najhujše razjedajo; tudi če se je kdo bolj opomogel kot drugi, se zato še ne sme šopiriti. Bog ima druge mere: pred Njim smo še vedno vsi eno. Če smo si dobri bratje in sestre, ali pa slabi, zavisí od nas . . .

Vsem pošilja iskrene slovenske pozdrave — **J. Š.**

ADELAIDE, S.A. — Ne vem, ali je še kdo drug doživel isto od lastnega otroka, ki je že tukaj rojen. Ko sem mu v svojem domotožju zopet pripovedovala o lepoti domovine, ki sem jo pustila onkraj morja, mu je postalo dovolj in mi je zabrusil: "Kaj pa si potem prišla sem v Avstralijo?" Pač čuti do svoje rodne zemlje Avstralije to, za kar se sama nisem nikoli niti potrudila, četudi že toliko let uživam avstralske dobrote. Vem, da mi Avstralija ne bo mogla nikoli nadomestiti drage domovine, ob sinovem očitku pa sem se le zopet resno zavedla, da lepota domovine ni vse. To sem dobro vedela takrat, ko sem bežala preko meje in si izbirala

MELBOURNSKI SLOVENCÍ !

V slučaju prometne nesreče se posvetujte z

LAWSON MOTOR BODY REPAIRS

za kvalitetna popravila Vašega avtomobila.

Delamo tudi za R.A.C.V in druge zavarovalnice.

Vprašajte za rojaka Darka Butinar ali Maria Deltoso!

15 Lawson Crescent, Thomastown, Vic. 3074 — Tel.: 460 4102

svobodnejšo zemljo. Takrat sem zavestno zamenjala lepoto za svobodo in čutila, kaj je več vredno v življenju. Prav ste zadnjič zapisali: V srcu jo nosimo . . . Domo vino lahko nosimo v srcu in ji ostanemo zvesti, četudi nas včasih premaga domotožje in boli, svoboda pa ne more biti samo srčna zadeva. In to smo sami izbirali z odhodom, pa naj se kdo na obisku doma novinarjem ali policiji še tako izgovarja, da "je šel v svet iz same radovednosti". Zakaj smo tako poniževalno hinavski? Če ni šlo za svobodo, je šlo pa za boljše življenje.

Prav zbolelo me je, ko sem nedavno dobila od mame izrezek iz ljubljanskega dnevnika s sliko sydneyjske gospe in temi njenimi besedami. Novinar jo je menda ujel na škofjeloškem izseljenskem pikniku. ". . . Prihodnje leto pridemo nazaj, kajti zdi se nam, da je vsako leto v tujini za nas izgubljeno . . ." je dejala med drugim. Kaj more kdo kaj takega reči po dvajsetih letih neprisiljenega zdomstva? In zakaj bo gospa "izgubila" še eno leto v Avstraliji, predno se za vedno vrne domov? Če se sploh bo. Res ne razumem, da bi kdo tako neumno "izgubljal" v tujini leta, ki tako hitro teko, hodil domov na počitnice in se zopet vračal v deželo "izgubljanja let" . . .

Moj sin bi dal gospe nauk, kakor ga je dal meni: "Zakaj se pa potem vračate v Avstralijo?" Jaz pa ji samo voščim srečno skorajšnjo vrnitev domov in ji svetujem, da kupi vozno karto samo na eno stran. Zdi se mi, da si jih kar preveč oskrbi povratno karto, ko odhajajo domov — za vedno . . . — **Primorska Slovenka.**

KDO BI VEDEL POVEDATI . . .

. . . kje se nahaja DRAGO MURNIK, rojen v Velešovem pri Kranju. Po njem v skrbeh sprašuje mama Minka Murnik, ker se že več let ni oglasil domov. Vsako sporočilo na uredništvo bo hvaležno sprejeto.

9A LOWER PLAZA,
SOUTHERN CROSS HOTEL BUILDING,
MELBOURNE

Tel. 63 1650

Za poroke, krste in razne druge družinske prilike
smo Vam na uslugo
v našem studiu, v cerkvi ali doma!

Slika za potni list — v dvajsetih minutah!

TISKARNA

POLYPRINT

PTY. LTD.

7a RAILWAY PLACE, RICHMOND, VIC. 3121

TEL. 429 3188

se priporoča melbournskim Slovencem in slovenskim podjetjem za razna večja ali manjša tiskarska dela

Melbournskim Slovencem
se priporoča kamnoseško podjetje

VIZZINI MEMORIALS

Verga Bros. Pty. Ltd.

9 TRAVALLA AVE., THOMASTOWN, VIC.

Telefon: 359 5509

Nagrobne spomenike izvršujemo po dogovoru.
Garancija za vsako delo!

Potrebuje **TAPETNIKA?**

RUDI BABICH

obnavlja in popravlja kuhinjske stole,
naslonjače in zofe ter vse ostalo,
kar morda v Vaši hiši kliče po tapetniku.

Iz starega novo po zmernih cenah!

Prepričajte se sami!

Nič Vas ne stane vprašati za ceno!

Telefon: 604 2038

217 Polding Street, Smithfield (Sydney), N.S.W.

SLOVENSKO MIZARSTVO

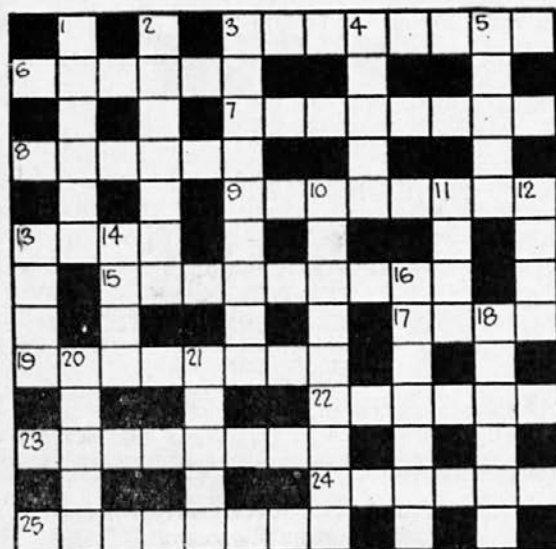
se priporoča melbournskim rojakom
za izdelavo kuhinjskih omar
in drugega pohištva
po zmerni ceni.

Telefon:
459 7275

FRANC ARNUŠ
76 Beverley Road,
ROSANNA, Vic.

KRIŽANKA

(Fr. Bernard)

Vodoravno: 3. opletena steklenica; 6. mirujoči del električnega stroja; 7. prebivalec Istre; 8. eno izmed številnih imen, ki pomenijo Marijo; 9. skupno ime za otočje v Tihem oceanu; 13. moško ime; 15. izguba prisebnosti, odsotnost duha; 17. atletska disciplina; 19. zunanji del knjige; 22. koliba, steljnik; 23. oseba, ki zelo poživlja bogoslužje; 24. tujka za mrčes; 25. oklešen del drevesa.

Navpično: 1. stričeva žena; 2. tujka za brezboštvo; 3. zahtevati s silo, prisiliti; 4. vrsta slaščice; 5. šahovska figura; 10. božjasti podvržen človek; 11. kratica za Industrijo motornih vozil v Kopru; 12. očka, ati; 13. vrsta težke tkanine, tudi drugo ime za svetlorjavo barvo; 14. glasbeni znak; 16. pisec esejev; 18. nauk o svetlobi in svetlobnih pojavih; 20. avtor lirskih pesmi; 21. gora na Primorskem.

Rešitev pošljite najkasneje do 30. septembra na uredništvo.

MELBOURNSKI SLOVENC!

Kadar potrebujete **TAXI TRUCK** za selitev in podobno, se boste za **MAKSOM HARTMANOM** po domače pomenili za čas prevoza, delo pa bo opravljeno dobro in po konkurenčni ceni. Kličite čez dan: 311 6366

RAPID TRANSPORT SERVICES PTY. LTD.

(vprašajte za Maksa Hartmana!)

Ob večernih urah

kličite Maksovo številko doma: 850 4090

IZ LJUBLJANSKEGA "PAVLIHA":

● "Sem odločno proti razlikovanju," je rekel komercialni, si kupil nov Volvo in se tako izenačil z generalnim.

● Želite dober nasvet? Nikar ne sprejemajte nasvetov!

● Ne popravljajte preteklosti, popravljajte sedanost.

● Pred nami je še veliko neopravljenih nalog — še več jih je za nami.

● "Veš, da se ljudje, ki dobijo oblast v roke, hitro pokvarijo?"

"Kaj ne bi vedel, saj sem bil dvajset let vodilni v podjetju!"

● Ne pljuvajte na tla — tam smo mi!

● Carinik zdomcem: "To je pa zelo neodgovorno od vas, zdomcev! Mi in banka smo se pripravili, da vas čim lepše sprejmemo, vi pa prihajate s praznim kovčkom in prazno denarnico . . ."

● "Pravite, da imate vsak dan meso?"

"Da. Pet dni ga imamo v hladilniku, šesti dan ga pa pojemo."

● Demokracija je načelo, ki ljudem dovoljuje svobodno odločiti, kdo naj bo kriv za vse, kar je narobe.

● Lahko smo ponosni, da dinar ni kriv za svetovno monetarno krizo.

● Kakšne pripombe bi dali vi k osnutku ustave, ko že vse veste? — Naj ne pozabijo na člen, da je treba menjavati tudi muzikante, ne le inštrumente.

REŠITEV AVGUSTOVE KRIŽANKE:

Vodoravno: 3. preširok; 7. slepar; 8. Aborigin; 9. ovitek; 10. dneven; 11. krilo; 12. Sava; 14. neuk; 16. Etela; 17. voščen; 19. Jeriha; 20. nervoses; 21. krvnik; 22. Ave Maria.

Navpično: 1. ilovica; 2. apoteka; 3. praktičen; 4. širen; 5. rogovje; 6. kanonik; 10. Dolenjska; 12. Savinja; 13. Višarje; 14. naprava; 15. usahnil; 18. Emona.

Rešitev so poslali: Jakob Reven, Jože Grilj, Lidija Čušin in Ivan Šarič. Tokrat bolj pičila bera: samo štirje. Izžreban je bil **Jože Grilj**.

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER & JEWELLER
31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.

(nasproti postaje)

Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur in zlatnine (šest mesecev garancije) in 5% na vse nakupe. Engraving imen brezplačno.

HANDMADE JEWELLERY

DESIGNED AND MADE

IN OUR OWN WORKROOM

Sydneyski rojaki, pridite in se sami prepričajte o ugodnih pogojih.

Priporočata se

Edvard in Kristina **ROBNIK**

Se želite naučiti voziti avto?

ŠOFERSKI POUK

Vam z veseljem nudi

"FRANK'S AVTO ŠOLA"

32 THE BOULEVARD, FAIRFIELD WEST, 2165
N.S.W.

TELEFON: 72-1583

Potujete v Rim? — Dobrodošli!

HOTEL BLED

Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00185 ROMA (ITALY) Tel. (06)777102

II. Kat. — Sobe s kopalnico, radioaparatom,
klimatsko kontrolo. Centralna lega. Prostor
za parkiranje. Restavracija. Slovensko osebje.

Ste poravnali naročnino za MISLI???

F. T. ADMINISTRATIVE SERVICES PTY. LTD.

182 NORTON STREET, LEICHHARDT, N.S.W., 2040

TAX CONSULTANTS — INSURANCE BROKERS

Prezemamo registracijo in popolno knjigovodstvo vsakovrstnih podjetij in družb ter kontraktorjev, kakor tudi posameznikov. Urejamo davčne obračune ("Income tax return"), rešujemo davčne probleme in nudimo potrebne nasvete.

Posvetujte se z rojakom

V. FERFOLJA
J. M. THAME
E. WEINBERG

Predstavljamo različna zavarovalna podjetja — "Tariff Companies".

Nudimo vam zavarovanja: za življenje, za bolezen, v nezgodah; zavarovanja nepremičnin itd. (Workers' Compensation, Public Risk, Superannuation scheme, Pension Funds).

TELEFON: SYDNEY 560-4766 in 560-4490

TOBIN
BROTHERS
funeral
directors

VIKTORIJSKIM SLOVENCEM

NORTH MELBOURNE,
189 Boundary Road, 329 6144
MALVERN,
1382 High Street, 509 4720 in 509 2675
SPRINGVALE-DANDENONG,
505 Princes Highway, Noble Park, 546 7644
MENTONE,
3 Station Street, 93 2460
FRANKSTON,
232 Cranbourne Road, 781 2366
NA USLUGO V ČASU ŽALOVANJA

TURISTIČNA AGENCIJA

PRIDITE OSEBNO,
TELEFONIRAJTE
ALI PIŠITE:

Theodore Travel Service P/L

66 Oxford St., (Darlinghurst), Sydney, 2010.

33-4385

Tel.: 33-4155, A.H. 32-4806

33-5995

- mi smo uradni zastopniki letalskih in pomorskih družb
- pri nas dobite najcenejše možne vozne karte

*Bavite se izključno z opolnomočeno in registrirano
agencijo, katera objavlja veliki Q za Qantas*

V uradu:

RATKO OLIP

BLACKTOWN
PENRITH

6 Campbell St., Tel. 622-7336

498 High St., Tel. (047) 31-3588 A.H. 32-4806.

PODRUŽNICA:

SYDNEY 269 Elizabeth St., Tel. Tel. 26-5940

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

PUTNIK

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

72 SMITH STREET, COLLINGWOOD, VIC., 3066

Telefon : 419-1584 in 419-2163

Rešujemo vse potovalne probleme za obisk domovine ali drugih delov sveta.

Naša brezplačna usluga: za obisk svojcev iz domovine Vam izpolnimo prošnjo
ter jo brez Vaših potov oddamo emigracijskemu uradu.

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pisмено ali z osebnim obiskom naše pisarne. Za rezervacijo vozne karte pridemo po želji tudi na dom.

Redni poleti v domovino štirikrat na teden!

PUTNIK — SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Ivan Gregorich

(že od leta 1952 v Avstraliji na uslugo vsem, ki žele potovati)

Po urah:

Paul Nikolich, Nada Nakova, 48 Pender Street, Thornbury, Vic. 3071 — Tel. 44 6733

Ivan Gregorich, 1044 Doncaster Road, East Doncaster, Vic. 3109 — Tel. 842 1755